

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Arkivsak: 25/49

Møtedato/tid: 18.02.2025 kl. 10:30 – 16:00

Møtested: Verdal, Trøndelag turneteater og Steinkjer, Nye fylkets hus, rom 230

Møtet starter med virksomhetsbesøk på Trøndelag turneteater, Johannes Minsaas Plass 4, Verdal .

Ordinært møte starter ca. kl. 1300 på Fylkets hus i Steinkjer

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Ragnhild Aashaug på telefon 970 40 929, eller e-post: ragnhild.aashaug@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 11.02.2025

Ina Pedersen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Ragnhild Aashaug
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, fylkesordfører, fylkesdirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/25	Virksomhetsbesøk hos Trøndelag turneteater AS
02/25	Oppfølging av forvaltningsrevisjon "Trygge, bærekraftige og miljøvennlige fylkesveger"
03/25	Oppfølging av forvaltningsrevisjon "Vegadministrasjon"
04/25	Oppfølging av forvaltningsrevisjon om innovative anskaffelser
05/25	Orientering om status og tema for forvaltningsrevisjon "Læreplasser og oppfølging av lærlinger"
06/25	Orientering om årsrapport til elev-, lærling- og mobbeombudet i Trøndelag
07/25	Kontrollutvalgets årsmelding 2024
08/25	Aktuelle artikler og tolkning for kontrollarbeidet - 18.02.2025
09/25	Referatsaker
10/25	Innspill til kontrollarbeidet
11/25	Godkjenning av dagens møteprotokoll

Virksomhetsbesøk hos Turneteateret i Trøndelag AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

01/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/271 - 34

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen som fremkom under besøket på Trøndelag turneteater AS til orientering.

Vedlegg

Om Turneteateret i Trøndelag AS fra eierskapsmeldingen

Saksopplysninger

Kontrollutvalget vedtok i sak 45/24 den 21. mai å legge et av virksomhetsbesøkene til Turneteateret i Trøndelag for å høre om hvordan bringer de profesjonelt teater ut i Trøndelag. Bakgrunnen for vedtaket var at kontrollutvalget hadde fått et innspill på i hvilken grad Turneteateret oppfyller visjonen om å «produsere og formidle profesjonell scenekunst til befolkningen i Trøndelag».

Et virksomhetsbesøk skal gjøre kontrollutvalget bedre kjent med den fylkeskommunale virksomheten, og ansatte i fylkeskommunen skal bli bedre kjent med kontrollutvalgets arbeid. Deltakere fra virksomheten orienterer om sin virksomhet og kontrollutvalgets medlemmer kan stille spørsmål underveis.

Det er lagt ved selskapsinformasjon fra eierskapsmeldingen til Trøndelag fylkeskommune.

Plan for besøket

Kl. 10.30 - 12.00: Kort informasjon om driften med særlig vekt på gjennomføringen av selskapets formål, og oppdraget fra Trøndelag fylkeskommune. Vi har bedt om å få høre hva de opplever som utfordringer og hva de lykkes med.

Kl. 12.00 - 12.30 Lunsj på Turneteateret.

Teatersjef Arne Fagerholt tar imot oss.

Vurdering og konklusjon

Hensikten med besøket er å bli mer kjent med hvordan Turneteateret gjennomfører mandatet som de har fått fra Trøndelag fylkeskommune.

Kontrollutvalgets rolle er å legge til grunn et overordnet kontrollperspektiv og ikke en partipolitisk tilnærming. Selve gjennomføringen av besøket styres av utvalgets leder. Det legges opp til en åpen og uformell dialog der utvalget løpende kan stille spørsmål underveis.

Det er bedt om at skriftlig presentasjon oversendes utvalget etter møtet, slik at det kan legges ved protokollen.

Turneteateret i Trøndelag AS

Adresse:

Postboks 896
7651 Verdal

Org.nr.:

994 933 787

Nettside:

www.turneteatret.no

Stiftelsesår:

1983/1996

Eierforhold:

TRFK: 100%

Daglig leder:

Arne Fagerholt

Styret:

Styreleder: Bente Erichsen
Nestleder: Mona Stendal
Rokne
Helge Holthe
Trond Åm
Astrid Cecilie Olaussen
Jorunn Verstad Vodahl

Nøkkeltall 2023:

Antall årsverk: 25, hvorav 16 i faste stillinger
Omsetning: 31 706 137
Årsresultat: - 1 227 424
Utbytte til TRFK: 0
Total balanse: 10 532 368
Aksjekapital: 4 200 000
Egenkapital: 6 153 754

Revisor:

Ernst&Young

Eierrepresentant:

Fylkesordfører

Vedtektsfestet bruk av valgkomite:

Ja

Turneteateret i Trøndelag AS

Om selskapet

Selskapets virksomhet er å drive turnerende teatervirksomhet. Selskapets visjon er å «*produsere og formidle profesjonell scenekunst til befolkningen i Trøndelag.*» Teatrets turnénettverk omfatter 21 kommuner. Teatret hadde i 2023 to samarbeidsproduksjoner og én egenproduksjon på turné. Teatret hadde 119 forestillinger og 13 926 besøkende.

Begrunnelse for Trøndelag fylkeskommunes eierskap eller tilsvarende interesser

Eierskapet er i tråd med *Balansekunst - Kulturstrategi for Trøndelag 2019-2022* der det bl.a. heter at «lokalt og regionalt eierskap til kulturinstitusjoner i regionen er viktig for å løfte kulturpolitikk som en sentral del av samfunnsutviklingen [...] (s. 24) og strategien «sikre ivaretagelse av det lokale eierskapet til de ulike kulturinstitusjonene» (s. 24). Det kan også kobles til delkapittelet som handler om kultur som levevei, der «Legge til rette for at kunstnere skal kunne bo, produsere og formidle sin kunst i Trøndelag» er en av strategiene (s. 28).

Annen relevant informasjon

Teaterhuset som turneteateret opererer i, eies av Verdal kommune, som leier ut bygget til teatret. Rolle- og oppgavefordeling mellom eier og leietaker bør gjennomgås.

Oppfølging av forvaltningsrevisjon "Trygge, bærekraftige og miljøvennlige fylkesveger"

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

02/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/283 - 16

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar orienteringen om oppfølging av anbefalinger for forvaltningsrevisjonen "Trygge, bærekraftige og miljøvennlige fylkesveier" til orientering.

Vedlegg

Tilbakemelding på forvaltningsrevisjon - fylkesveg

Utrykt vedlegg:

[Trygge, bærekraftige og miljøvennlige fylkesveier](#)

Bakgrunn for saken

I denne saken skal kontrollutvalget vurdere om fylkesdirektørens oppfølging av rapport om fylkesvei er tilstrekkelig.

Fylkestinget behandlet den 11. juni 2024 i sak 54/24 rapporten om fylkesvei, og gjorde dette vedtaket:

1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om at fylkeskommune fortsetter arbeidet som er startet opp med å følge opp vegstrategien, herunder å:
 - a. samordne faglige ressurser og kompetanse bedre for å hente ut det potensialet som finnes i vegavdelingen til å jobbe mer målrettet med klima og miljø.
 - b. tydeliggjøre skillet mellom klima og miljø, for å etablere en tydeligere innretning innenfor de to begrepene.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 1 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024

Fylkestinget gjorde samme vedtak som kontrollutvalgets innstilling,

Kontrollutvalgets behandling av rapporten kan leses i kontrollutvalgets sak 49/24 den 29. mai 2024. Rapporten kan leses i lenken i innledningen av saken.

Oppfølging av forvaltningsrevisjonen

Av praktiske årsaker ble det ikke mulig å gjennomføre orienteringen av oppfølgingen før dette møtet. Sekretariatet har mottatt et notat som bakgrunn for oppfølgingen.

Administrasjonen vil svare på spørsmål i møtet.

a) Samordning av faglige ressurser og kompetanse

Anbefaling om en bedre samordning av faglige ressurser og kompetanse for å hente ut potensialet som finnes i vegavdelingen til å jobbe mer målrettet med klima og miljø.

Det gis tilbakemelding om at Vegavdelingen har satt av egne interne ressurser for et mer systematisk arbeid innenfor klima og miljøarbeidet. Det er blant annet:

- Satt ned en egen og tverrfaglig ressursgruppe for å koordinere og samordne vegavdelingens arbeid innenfor klima og miljø. Gruppen skal se regelverk, forskrifter, faglige og politiske ambisjoner i sammenheng.

- Gruppa skal bidra til å oppfylle målsetningene innenfor drift- og vedlikeholdsområdet.
- Etablert en egen stab under fylkesdirektøren med en klimakoordinator som er knyttet tett opp mot klimaarbeidet i avdelingene. Vegavdelingen bidrar inn i dette arbeidet med funn og kunnskapsutvikling fra ressursgruppen.

b) Tydeliggjøring av skillet mellom klima og miljø

Vegavdelingen har i sitt arbeid med vegstrategien satt en grov faglig ramme for begrepene klima samt miljø, for å komme de viktigste utfordringene i møte.

Vegområdets arbeid med klimautfordringer knytter seg til to dimensjoner:

- klimagassutslipp som følge av fylkeskommunens virksomhet
- behov for klimatilpasning for å sikre infrastrukturen.

Klima og miljø kan påvirke hverandre gjensidig på ulike måter. I vegstrategien er det gitt relevante mål og strategier som avgrensar vegavdelingens hovedsatsingen innenfor klima og miljø.

«Klima» er et begrep som beskriver det store mønsteret i værforholdene, nivåene på temperatur, nedbør og vind over tid og rom. «Klimatilpasning» handler om hvordan vegnettet må være innrettet for at det skal motstå mer ekstremt vær på grunn av klimaendringer.

«Miljø» er et paraplybegrep som i bred forstand omhandler våre omgivelser. For vegområdet avgrenses forholdet til miljøbegrepet hovedsakelig til de omgivelsene som i størst grad berøres av og påvirkes av vår virksomhet og kan betegnes som ytre miljø.

Noe av miljøtemaene følges opp forvaltningsmessig gjennom at det er tydelig lovregulert, mens andre områder er det gitt særskilte mål og strategier for å følge opp de miljøområdene som veg særlig må ha ansvar for.

Fylkesdirektøren ser at det er et omfattende fagområde og vil sørge for at dette skillet blir bedre belyst i kommende revisjon av vegstrategien.

Vurdering

Det er satt av ressurser for å innarbeide de vedtatte anbefalingene, og vegavdelingen har gjort en overordnet definisjon av begrepene klima og miljø. Fylkesdirektøren erkjenner at det er et stort fagområde, og viser til at skillet vil bli bedre belyst i kommende revisjon av vegstrategi. Det er litt uvisst om det siktes til forvaltningsrevisjonen for gjennomføringsevne av miljøpakkesamarbeidet eller en ny forvaltningsrevisjon av vegstrategi på et senere tidspunkt. Kontrollutvalget kan spørre om det på møtet.

Sekretariatet mener at anbefalingene i store trekk er fulgt opp, og rapporten har bidratt til læring og forbedring.

Kontrollutvalget må vurdere om oppfyllelsen er tilstrekkelig eller om det er ønskelig med en ny oppfølging på et senere tidspunkt.

KONSEK TRØNDELAG IKS
Seilmakergata 2
7725 STEINKJER

Vår dato: 09.01.2025 **Vår referanse:** 202325431-33 **Vår saksbehandler:**
Deres dato: **Deres referanse:** Endre Rudolfsen

Tilbakemelding på forvaltningsrevisjon - fylkesveg og vegadministrasjon

I fylkestinget i juni 2024 ble følgende to forvaltningsrevisjoner behandlet.

FT-sak 54/24 Rapport fra forvaltningsrevisjon – fylkesveg:

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.06.2024 sak 54/24

Fylkestinget sitt vedtak

1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om at fylkeskommune fortsetter arbeidet som er startet opp med å følge opp vegstrategien, herunder å:
 - a. samordne faglige ressurser og kompetanse bedre for å hente ut det potensialet som finnes i vegavdelingen til å jobbe mer målrettet med klima og miljø.
 - b. tydeliggjøre skillet mellom klima og miljø, for å etablere en tydeligere innretning innenfor de to begrepene.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 1 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024.

Fylkesdirektørens tilbakemelding

Vegavdelingen har satt av egne interne ressurser for et mer systematisk arbeid innenfor klima og miljøarbeidet. Det er satt ned en egen og tverrfaglig ressursgruppe i avdelingen som har som oppgave å koordinere og samordne vegavdelingens arbeid innenfor klima og miljø. Denne ressursgruppen skal se på regelverk, forskrifter, faglige og politiske ambisjoner i sammenheng for å underbygge de målsetninger som er etablert på nasjonalt og regionalt nivå. Dette for at nevnte målsetninger best mulig omsettes i investeringsprosjektene og innenfor drift- og vedlikeholdsområdet, som er vegavdelingens kjerneområder.

I forbindelse med at fylkesdirektøren har omorganisert administrasjonen, er det etablert en egen stab under fylkesdirektøren. I nevnte stab er det en egen klimakoordinator som er knyttet tett opp mot klimaarbeidet i avdelingene. Vegavdelingen bidrar inn i dette arbeidet med utgangspunkt i funn og kunnskapsutvikling i nevnte ressursgruppe i egen avdeling.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Avdelingsstøtte

Når det gjelder vedtakspunkt b, pekes det i revisjonsrapporten på at *det er mange tilnærminger til klima og miljø. Innsatsen er noe spredt og lite koordinert. Det er mye kunnskap og kompetanse. Det bør komme en tydeligere begrepsbruk for ikke å snakke forbi hverandre. Anbefalingen er å være oppmerksom på begrepsbruk, slik at det skapes en felles forståelse av det arbeidet som gjøres.*

Vegavdelingen har i sitt arbeid med vegstrategien satt en grov faglig ramme for begrepene klima og miljø for å komme de viktigste utfordringene i møte. Kunnskapsgrunnlaget peker på at vegområdets arbeid med klimautfordringer knytter seg til to dimensjoner; klimagassutslipp som følge av vår virksomhet og behov for klimatilpasning for å sikre infrastrukturen. Klima og miljø kan også påvirke hverandre gjensidig på ulike måter. Ut fra dette er det i vegstrategien gitt relevante mål og strategier, som avgrenser vegavdelingens hovedsatsingen innenfor klima og miljø.

«Klima» er et begrep som beskriver det store mønsteret i værforholdene, nivåene på temperatur, nedbør og vind over tid og rom. Klima kan slik oppfattes som summen av alt vær. Årsakene til klimaendringer er i stor grad knyttet til «klimagassutslipp». Om lag 40% av fylkeskommunens Co2-utslipp knytter seg til vegområdets virksomhet med bygging og drift. «Klimatilpasning» handler om hvordan vegnettet må være innrettet for at det skal motstå mer ekstremt vær på grunn av klimaendringer.

«Miljø» er et paraplybegrep som i bred forstand omhandler våre omgivelser. For vegområdet avgrenses forholdet til miljøbegrepet hovedsakelig til de omgivelsene som i størst grad berøres av og påvirkes av vår virksomhet. En slik forståelse kan vi kalle for det «ytre miljø», i motsetning til det «indre miljøet» som f.eks. kontorplasser. Innenfor naturmiljøet og kulturmiljøet påvirkes for eksempel økosystem, naturmangfold, vannmiljøet, lokal støysituasjon og luftforurensning, kulturminner, kulturlandskap og dyrket mark for å nevne det viktigste. Utslipp av NOx salt, olje eller andre kjemikalier kan gjøres store skader på omgivelsene, og kan også medføre trafikkfare. Noe av miljøtemaene følges opp forvaltningsmessig gjennom at det er tydelig lovregulert, mens andre områder er det gitt særskilte mål og strategier for å følge opp de miljøområdene som veg særlig må ha ansvar for.

Fylkesdirektøren ser at det er et omfattende fagområde og vil besørge at dette skillet blir bedre belyst i kommende revisjon av vegstrategien.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Avdelingsstøtte

FT-sak 55/24 Rapport fra forvaltningsrevisjon - vegadministrasjon

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.06.2024 sak 55/24

Fylkestinget sitt vedtak

1. Fylkestinget merker seg at revisjonsrapporten viser at Trøndelag fylkeskommune ikke fullt ut fikk overført nødvendig kompetanse fra sams vegadministrasjon.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å legge til rette for at hele organisasjonen kan samles om ett avvikssystem.
3. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 2 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024, samt en status for nødvendig kompetanse i vegavdelingen per utgangen av 2024.

Fylkesdirektørens tilbakemelding

Vegavdelingen er allerede en aktiv bidragsyter i arbeidet med et felles avvikssystem i det påbegynte arbeidet fylkesdirektøren har satt i gang innenfor etablering av et mer systematisk arbeid innenfor internkontrollen i Trøndelag fylkeskommune. En del av dette arbeidet vil være å utvikle et mer enhetlig avvikssystem. Dette arbeidet er satt i gang, og vegavdelingen vil gjennom sin erfaring med styrings- og avvikssystem være en sentral bidragsyter.

Når det gjelder kompetanseutfordringen i forbindelse med overgangen fra sams vegadministrasjon til egen vegavdeling i fylkeskommunen, pekte revisjonsrapporten på at *vegavdelingen manglet kompetanse på strategi og styring etter overføringen fra sams vegadministrasjon. Det ble ikke overført like mange som først antatt innenfor støttefunksjoner, og noe av dette skyldtes nedbemanning i forbindelse med fylkessammenslåingen.*

Vegdirektøren har gjennomført et grep hvor man har etablert en avdelingsstøtteseksjon som skal legge til rette og koordinere det strategiske arbeidet i vegavdelingen. Dette har strukturert det strategiske arbeidet i vegavdelingen på en bedre måte.

Fylkesdirektøren vurderer imidlertid at organisasjonen fortsatt med fordel kan videreutvikle et styring- og strategimiljø i avdelingen og da særlig innenfor styringsområdet (herunder fasilitering av byggherrerollen).

Med vennlig hilsen

Jo Bernt Brønstad

Endre Rudolfson

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kopimottaker:

Trøndelag fylkeskommune
Seksjon Avdelingsstøtte

Oppfølging av forvaltningsrevisjon "Vegadministrasjon"

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

03/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/284 - 16

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar orienteringen om oppfølging av forvaltningsrevisjon for "Vegadministrasjon» til orientering, og avslutter oppfølgingen av anbefalingene.

Vedlegg

Tilbakemelding på forvaltningsrevisjon - fylkesveg og vegadministrasjon

Utrykt vedlegg:

[Vegadministrasjon](#)

Bakgrunn for saken

I denne saken skal kontrollutvalget vurdere om fylkesdirektørens oppfølging av rapport om vegadministrasjon er tilstrekkelig.

Fylkestinget behandlet den 11. juni 2024 i sak 55/24 rapporten om vegadministrasjon, og gjorde dette vedtaket:

1. Fylkestinget merker seg at revisjonsrapporten viser at Trøndelag fylkeskommune ikke fullt ut fikk overført nødvendig kompetanse fra sams vegadministrasjon
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å legge til rette for at hele organisasjonen kan samles om et avvikssystem
3. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 2 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024, samt en status for nødvendig kompetanse i vegavdelingen pr utgangen av 2024.

Fylkestinget gjorde samme vedtak som kontrollutvalgets innstilling,

Kontrollutvalgets behandling av rapporten kan leses i kontrollutvalgets sak 50/24 den 29. mai 2024. Rapporten kan leses i lenken i innledningen av saken.

Oppfølging av forvaltningsrevisjonen

Av praktiske årsaker ble det ikke mulig å gjennomføre orienteringen av oppfølgingen før dette møtet. Sekretariatet har mottatt et notat som bakgrunn for oppfølgingen.

Administrasjonen vil svare på spørsmål i møtet.

a) Felles avvikssystem for hele organisasjonen

Fylkesdirektøren rapporterer at vegavdelingen er en aktiv bidragsyter og deltager i fylkeskommunenes arbeid med å etablere en enhetlig internkontroll.

b) Fremskaffelse av nødvendig kompetanse

I forbindelse med overgangen fra sams vegadministrasjon til egen vegavdeling i fylkeskommunen, kom det i rapporten frem at vegavdelingen manglet kompetanse på strategi og styring.

For å kompensere for nedbemanning i forbindelse med fylkesammenslåingen, har vegdirektøren etablert en avdelingsstøtteseksjon som skal legge til rette og koordinere det

strategiske arbeidet i vegavdelingen. Vegdirektøren mener at dette har strukturert det strategiske arbeidet i vegavdelingen på en bedre måte.

Fylkesdirektøren vurderer likevel at organisasjonen fortsatt med fordel kan videreutvikle et styring- og strategimiljø i avdelingen og da særlig innenfor styringsområdet (gjelder også fasilitering av byggherrerollen). Det kommer også frem at klima og miljø kan påvirke hverandre gjensidig på ulike måter. Klima og miljø kan sees i sammenheng med oppfølgingspunktene i forrige sak.

Vurdering

Det er tatt grep for å imøtekomme de vedtatte anbefalingene. Notatet angir ikke i hvilken grad endringene har hatt effekt, men dette er noe kontrollutvalget kan spørre om i møtet.

Sekretariatet mener at rapporten har bidratt til læring og forbedring, og anbefaler at kontrollutvalget tar oppfølgingen til orientering. Kontrollutvalget kan på eget initiativ vurdere om det er nødvendig med presiseringer.

KONSEK TRØNDELAG IKS
Seilmakergata 2
7725 STEINKJER

Vår dato: 09.01.2025 **Vår referanse:** 202325431-33 **Vår saksbehandler:**
Deres dato: **Deres referanse:** Endre Rudolfsen

Tilbakemelding på forvaltningsrevisjon - fylkesveg og vegadministrasjon

I fylkestinget i juni 2024 ble følgende to forvaltningsrevisjoner behandlet.

FT-sak 54/24 Rapport fra forvaltningsrevisjon – fylkesveg:

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.06.2024 sak 54/24

Fylkestinget sitt vedtak

1. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om at fylkeskommune fortsetter arbeidet som er startet opp med å følge opp vegstrategien, herunder å:
 - a. samordne faglige ressurser og kompetanse bedre for å hente ut det potensialet som finnes i vegavdelingen til å jobbe mer målrettet med klima og miljø.
 - b. tydeliggjøre skillet mellom klima og miljø, for å etablere en tydeligere innretning innenfor de to begrepene.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 1 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024.

Fylkesdirektørens tilbakemelding

Vegavdelingen har satt av egne interne ressurser for et mer systematisk arbeid innenfor klima og miljøarbeidet. Det er satt ned en egen og tverrfaglig ressursgruppe i avdelingen som har som oppgave å koordinere og samordne vegavdelingens arbeid innenfor klima og miljø. Denne ressursgruppen skal se på regelverk, forskrifter, faglige og politiske ambisjoner i sammenheng for å underbygge de målsetninger som er etablert på nasjonalt og regionalt nivå. Dette for at nevnte målsetninger best mulig omsettes i investeringsprosjektene og innenfor drift- og vedlikeholdsområdet, som er vegavdelingens kjerneområder.

I forbindelse med at fylkesdirektøren har omorganisert administrasjonen, er det etablert en egen stab under fylkesdirektøren. I nevnte stab er det en egen klimakoordinator som er knyttet tett opp mot klimaarbeidet i avdelingene. Vegavdelingen bidrar inn i dette arbeidet med utgangspunkt i funn og kunnskapsutvikling i nevnte ressursgruppe i egen avdeling.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Avdelingsstøtte

Når det gjelder vedtakspunkt b, pekes det i revisjonsrapporten på at *det er mange tilnærminger til klima og miljø. Innsatsen er noe spredt og lite koordinert. Det er mye kunnskap og kompetanse. Det bør komme en tydeligere begrepsbruk for ikke å snakke forbi hverandre. Anbefalingen er å være oppmerksom på begrepsbruk, slik at det skapes en felles forståelse av det arbeidet som gjøres.*

Vegavdelingen har i sitt arbeid med vegstrategien satt en grov faglig ramme for begrepene klima og miljø for å komme de viktigste utfordringene i møte. Kunnskapsgrunnlaget peker på at vegområdets arbeid med klimautfordringer knytter seg til to dimensjoner; klimagassutslipp som følge av vår virksomhet og behov for klimatilpasning for å sikre infrastrukturen. Klima og miljø kan også påvirke hverandre gjensidig på ulike måter. Ut fra dette er det i vegstrategien gitt relevante mål og strategier, som avgrenser vegavdelingens hovedsatsingen innenfor klima og miljø.

«Klima» er et begrep som beskriver det store mønsteret i værforholdene, nivåene på temperatur, nedbør og vind over tid og rom. Klima kan slik oppfattes som summen av alt vær. Årsakene til klimaendringer er i stor grad knyttet til «klimagassutslipp». Om lag 40% av fylkeskommunens Co2-utslipp knytter seg til vegområdets virksomhet med bygging og drift. «Klimatilpasning» handler om hvordan vegnettet må være innrettet for at det skal motstå mer ekstremt vær på grunn av klimaendringer.

«Miljø» er et paraplybegrep som i bred forstand omhandler våre omgivelser. For vegområdet avgrenses forholdet til miljøbegrepet hovedsakelig til de omgivelsene som i størst grad berøres av og påvirkes av vår virksomhet. En slik forståelse kan vi kalle for det «ytre miljø», i motsetning til det «indre miljøet» som f.eks. kontorplasser. Innenfor naturmiljøet og kulturmiljøet påvirkes for eksempel økosystem, naturmangfold, vannmiljøet, lokal støvsituasjon og luftforurensning, kulturminner, kulturlandskap og dyrket mark for å nevne det viktigste. Utslipp av NOx salt, olje eller andre kjemikalier kan gjøres store skader på omgivelsene, og kan også medføre trafikkfare. Noe av miljøtemaene følges opp forvaltningsmessig gjennom at det er tydelig lovregulert, mens andre områder er det gitt særskilte mål og strategier for å følge opp de miljøområdene som veg særlig må ha ansvar for.

Fylkesdirektøren ser at det er et omfattende fagområde og vil besørge at dette skillet blir bedre belyst i kommende revisjon av vegstrategien.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Avdelingsstøtte

FT-sak 55/24 Rapport fra forvaltningsrevisjon - vegadministrasjon

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.06.2024 sak 55/24

Fylkestinget sitt vedtak

1. Fylkestinget merker seg at revisjonsrapporten viser at Trøndelag fylkeskommune ikke fullt ut fikk overført nødvendig kompetanse fra sams vegadministrasjon.
2. Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å legge til rette for at hele organisasjonen kan samles om ett avvikssystem.
3. Fylkestinget ber fylkesdirektøren orientere kontrollutvalget om status for oppfølging av punkt 2 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024, samt en status for nødvendig kompetanse i vegavdelingen per utgangen av 2024.

Fylkesdirektørens tilbakemelding

Vegavdelingen er allerede en aktiv bidragsyter i arbeidet med et felles avvikssystem i det påbegynte arbeidet fylkesdirektøren har satt i gang innenfor etablering av et mer systematisk arbeid innenfor internkontrollen i Trøndelag fylkeskommune. En del av dette arbeidet vil være å utvikle et mer enhetlig avvikssystem. Dette arbeidet er satt i gang, og vegavdelingen vil gjennom sin erfaring med styrings- og avvikssystem være en sentral bidragsyter.

Når det gjelder kompetanseutfordringen i forbindelse med overgangen fra sams vegadministrasjon til egen vegavdeling i fylkeskommunen, pekte revisjonsrapporten på at *vegavdelingen manglet kompetanse på strategi og styring etter overføringen fra sams vegadministrasjon. Det ble ikke overført like mange som først antatt innenfor støttefunksjoner, og noe av dette skyldtes nedbemanning i forbindelse med fylkessammenslåingen.*

Vegdirektøren har gjennomført et grep hvor man har etablert en avdelingsstøtteseksjon som skal legge til rette og koordinere det strategiske arbeidet i vegavdelingen. Dette har strukturert det strategiske arbeidet i vegavdelingen på en bedre måte.

Fylkesdirektøren vurderer imidlertid at organisasjonen fortsatt med fordel kan videreutvikle et styring- og strategimiljø i avdelingen og da særlig innenfor styringsområdet (herunder fasilitering av byggherrerollen).

Med vennlig hilsen

Jo Bernt Brønstad

Endre Rudolfson

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kopimottaker:

Trøndelag fylkeskommune
Seksjon Avdelingsstøtte

Oppfølging av forvaltningsrevisjon om innovative anskaffelser

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

04/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/122 - 14

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar orienteringen om oppfølging av rapport om "Innovative anskaffelser" til orientering, og anser oppfølgingen som avsluttet.

Vedlegg

Fylkesdirektørens oppfølging av forvaltningsrevisjon av innovative anskaffelser

Utrykt vedlegg:

[Rapport - Innovative anskaffelser](#)

Bakgrunn for saken

I denne saken skal kontrollutvalget vurdere fylkesdirektørens oppfølging av anbefalingene i rapport om innovative anskaffelser.

Fylkestinget behandlet den 6. desember 2023 i sak 101/23 rapporten om innovative anskaffelser, og fattet dette vedtaket:

Fylkestinget ber fylkesdirektøren om å:

1. Etablere rutiner for innovasjonsmetodikk som legger til rette for etterlevelse og evaluering.
2. Bruke informasjon og erfaringer fra allerede gjennomførte anskaffelser i utarbeidelsen av rutinene nevnt i punkt 1.
3. Rapportere tilbake til kontrollutvalget om oppfølging og implementering av punkt 1 og 2 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024.

Fylkestinget gjorde samme vedtak som kontrollutvalgets innstilling,

Kontrollutvalgets behandling av rapporten kan leses i kontrollutvalgets sak 38/23 den 17. september 2023. Rapporten kan leses i lenken i innledningen av saken.

Anbefalingene

Av praktiske årsaker ble det ikke mulig å gjennomføre orienteringen av oppfølgingen før dette møtet. Sekretariatet har mottatt et notat som bakgrunn for oppfølgingen.

Administrasjonen vil gi en utdypende orientering og svare på spørsmål i møtet.

a) Anbefaling om å etablere rutiner for innovasjonsmetodikk som legger til rette for etterlevelse og evaluering

I rapporten kom det frem at Trøndelag fylkeskommunes system for gjennomføring av innovative anskaffelser hadde mangler knyttet til gjennomføring av innovative anskaffelser. Det var lagt til rette for informasjon om innovasjonsmetodikk til ansatte og det var kompetanse knyttet til dette blant ansatte. Manglene ble knyttet til systematiske rutiner om innovasjonsmetodikk som sikrer etterlevelse og evaluering, noe kommunelovens internkontrollbestemmelser har krav til. Revisor mente at rutinene ville være viktig å etablere

da feil i gjennomføringen av innovative anskaffelser kan medføre uforutsatte utgifter, som igjen kan påvirke den øvrige tjenesteproduksjonen i fylkeskommunen.

b) Anbefaling om at fylkeskommunen benytter seg av informasjon og erfaringer i gjennomførte innovative anskaffelser, i utarbeidelsen av rutiner for innovasjonsmetodikk

Det var basert på gjennomgangen av fire utvalgte innovative anskaffelser som kunne brukes til utarbeidelsen av rutiner på området. Anskaffelsene fulgte i hovedsak relevant innovasjonsmetodikk fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring samt LUP-programmet. Det var ulikheter i gjennomføringen av innovasjonsmetodikk i de fire innovative anskaffelsene. Dette informasjons- og erfaringsgrunnlag viste ulike erfaringer som kunne benyttes ved utarbeidelsen av fylkeskommunens egne rutiner.

Fylkeskommunens oppfølging

Det vises til vedlagt notat om fylkesdirektørens oppfølging. Kort oppsummert kommer det frem at fylkesdirektøren har:

- etablert nye rutiner for innovative anskaffelser i sammenheng med etablering av internkontroll i Trøndelag fylkeskommune.
 - Innarbeidelsen i internkontrollsystemet er beskrevet med hvilke rutinekrav og beskrivelser som er definert
- skilt mellom prosjekt-gjennomføringsprosessen og selve anskaffelsesprosessen.
 - Det er beskrevet hvordan fylkeskommunen definerer en innovativ anskaffelse
 - Innovative anskaffelsesprosesser er beskrevet med rutiner og trinn i prosessen
 - Difi sin veileder i risikostyring legges til grunn
- lagt de overordnede rutinene ut i anskaffelsesportalen på intranett.

Vurdering

Fylkesdirektøren har tatt tak i de overordnede retningslinjene og rutinene for innovative anskaffelser basert på anbefalinger i rapporten fra forvaltningsrevisjonen. Det arbeides med å innarbeide de vedtatte anbefalingene, og notatet viser en tydelig retning for hvordan dette skjer.

Sekretariatet mener at rapporten har bidratt til læring og forbedring. Som det fremgår av notatet så er det et pågående arbeid å få innarbeidet blant annet rutiner og prosjektorganisering i internkontrollsystemet.

Som kontrollutvalget er kjent med, så har fylkesdirektøren et arbeid i gang med å utvikle internkontrollsystemet.

Kontrollutvalget kan ta oppfølgingen til orientering. Kontrollutvalget kan på eget initiativ vurdere om det er nødvendig med presiseringer.

KONSEK TRÖNDELAGE IKS
Seilmakergata 2
7725 STEINKJER

Vår dato: 13.01.2025 **Vår referanse:** 202500785-1 **Vår saksbehandler:**
Deres dato: **Deres referanse:** Ellinor Fornes Nossum

Forvaltningsrevisjon innovative anskaffelser, tilbakemelding på oppfølging av vedtak i fylkestingets sak 101/23

Innledning

Fylkesdirektören viser til fylkestingets vedtak 101/23 vedrørende forvaltningsrevisjon på innovative anskaffelser:

Fylkestinget ber fylkesdirektören om å:

1. Etablere rutiner for innovasjonsmetodikk som legger til rette for etterlevelse og evaluering.
2. Bruke informasjon og erfaringer fra allerede gjennomførte anskaffelser i utarbeidelsen av rutinene nevnt i punkt 1.
3. Rapportere tilbake til kontrollutvalget om oppfølging og implementering av punkt 1 og 2 til kontrollutvalget innen utgangen av 2024.

I dette notatet gir fylkesdirektören tilbakemelding på oppfølging og implementering av punkt 1 og 2 i vedtaket.

Bakgrunn

Rapporten fra forvaltningsrevisjon om innovative anskaffelser peker på at Trøndelag fylkeskommune ikke har etablert egne rutiner og prosedyrer for innovative anskaffelser, men at det er lagt til rette for relevant og anerkjent informasjon om innovative anskaffelser i anskaffelsesportalen. Dette er informasjon fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring samt leverandørutviklingsprogrammet med innovasjonsmetodikk, veiledere og maler for gjennomføring av innovative anskaffelser.

Rapporten peker også på at gjennomføring av de fire utvalgte innovative anskaffelsene som er revidert, i stor grad samsvarer med informasjon som er lagt tilgjengelig på fylkeskommunens hjemmeside og i hovedsak følger relevant innovasjonsmetodikk.

I prosessen med å etablere rutiner for innovative anskaffelser har fylkesdirektören sett dette i sammenheng med etablering av internkontroll i Trøndelag fylkeskommune.

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Jus og anskaffelser

Derfor har vi her skilt mellom prosjektgjennomføringsprosessen og selve anskaffelsesprosessen. Vi har tatt for oss overordnede retningslinjer og rutiner for innovative anskaffelser basert på anbefalinger i rapporten fra forvaltningsrevisjonen.

Kommuneloven §25 stiller krav til nedfelte rutiner

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal fylkesdirektøren blant annet ha nødvendige rutiner og prosedyrer, avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.

I denne sammenheng må det vurderes om det skal etableres en generell prosjektgjennomføringsmodell for Trøndelag fylkeskommune.

Generell rutinebeskrivelse av prosjektgjennomføring bør blant annet omhandle krav til:

- Beskrivelse av prosjektorganisering og oppgaver (inkl. maler for dette)
- Risikoanalyse og styring av risiko (inkl. maler for dette)
- Endringshåndtering
- Evaluering av prosjektet

Ansvar for beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål, organisering og etterlevelse av overordnede lovkrav som er felles i fylkeskommunen tilligger styringsprosessen ved internkontroll i fylkeskommunen. Dette er en pågående prosess som ikke omtales videre i denne sammenheng.

Etter anbefaling fra revisor bør fylkeskommunen etablere rutiner for innovasjonsmetodikk som legger til rette for etterlevelse og evaluering. Trøndelag fylkeskommune bør, i sammenheng med ovennevnte internkontrollsystem og prosjektgjennomføringsmodell, utarbeide en generell rutinebeskrivelse for gjennomføring av innovasjonsprosjekter. Dette vil være en forpliktende arbeidsform som skal sikre bedre samhandling og koordinering på tvers av avdelinger når det gjelder gjennomføring av innovative prosjekter, herunder også innovative anskaffelser.

Innovative anskaffelser i Trøndelag fylkeskommune

Trøndelag fylkeskommunes definisjon av innovative anskaffelser:

Innovative anskaffelser er å utvikle nye løsninger sammen med markedet som er nyttig og skaper verdi.

Seksjon jus og anskaffelser yter støttefunksjoner med overordnet ansvar for rutiner, lover og regler knyttet til anskaffelser i fylkeskommunen, samt tilhørende generelle maler og veiledere, inkludert innovative anskaffelser.

Det er viktig at prosedyrer for innovative anskaffelser henger nøye sammen med overordnede prosedyrer for prosjektgjennomføring og innovasjonsmetodikk. Det er utført et grundig arbeid med intervju og kartlegging i forbindelse med revisjonen av innovative anskaffelser, og det er viktig at erfaringer fra tidligere innovative anskaffelser hensyntas i videre arbeid med utarbeidelse av prosedyrer. En generell innovativ anskaffelsesprosess i Trøndelag fylkeskommune vil være som vist på skissen nedenfor.

Innovativ anskaffelsesprosess i Trøndelag fylkeskommune

Viktige rutiner og trinn i prosessen:

1. **Forberedelse og behovsanalyse:** Identifisere behovet og definere målene for anskaffelsen. Interessenter (brukere) skal involveres for å sikre forankring og bedre forståelse for behovet. Hensikten er å få et godt kunnskapsgrunnlag som anskaffelsen bygger videre på.
2. **Markedsdialog:** Det skal gjennomføres markedsdialog for å få oversikt over tilgjengelige og potensielle løsninger i markedet. Invitasjon til markedsdialog skal publiseres i vårt konkurransegjennomføringsverktøy, og gjennomføres digitalt som dialogkonferanse eller en-til-en-møter. Informasjonen fra markedsdialogen brukes i videre planlegging av en eventuell anskaffelse og for å vurdere hvilken anskaffelsesform som skal benyttes.

Det vil være ulike måter å gjennomføre en innovativ anskaffelse på. Alle de ulike prosedyrene og metodene har ulike kjennetegn eller regler tilpasset de ulike formålene for hver av dem.

Regler for de ulike prosedyrene og metodene er nedfelt i «Lov om offentlige anskaffelser med forskrift».

Prosedyre eller metodevalg ved anskaffelse av innovasjon:

- Innovasjonspartnerskap
- Før-kommersielle anskaffelser
- Forsknings- og utviklingskontrakter
- Konkurranspreget dialog
- Plan- og designkonkurranse

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Jus og anskaffelser

3. **Konkurransesgrunnlag:** Konkurransesgrunnlag som utarbeides skal oppmuntre til innovative løsninger. Det er viktig å spesifisere behovet og formålet med anskaffelsen og spesifisere kravene til ytelsen som leverandøren skal tilby.
4. **Evaluering og tildeling:** Tilbudene skal evalueres basert på innovasjon, kvalitet og kostnadseffektivitet, og i samsvar med tildelingskriteriene som er satt opp i konkurransesgrunnlaget. Formålet er å velge det beste tilbudet basert på de konkurranseregler som er valgt i konkurransen ut fra å få beste verdi over hele kontraktens levetid.
5. **Implementering og oppfølging:** Implementering og oppfølging av en innovativ anskaffelse er avgjørende for å sikre gevinstrealisering.

Viktige punkter det skal legges vekt på i implementeringsfasen:

- Implementeringsplan, prosjektplan med milepæler og tidsfrister
- God kommunikasjon med leverandør gjennom hele prosessen
- Gjennomføre tester for å sikre at løsningen fungerer
- Evalueringer underveis for å måle ytelse
- Opplæring og støtte til brukere

Innenfor de ulike trinnene i vår prosess for innovative anskaffelser skal maler fra leverandørutviklingsprogrammet (LUP) eller Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) benyttes for å sikre en best mulig gjennomføring. Vår erfaring er, og som rapporten også peker på, at det er stor variasjon i innholdet og kompleksiteten i de ulike innovative anskaffelsene. Det vil derfor være aktuelt å tilpasse malene ut fra innholdet i de ulike anskaffelsene.

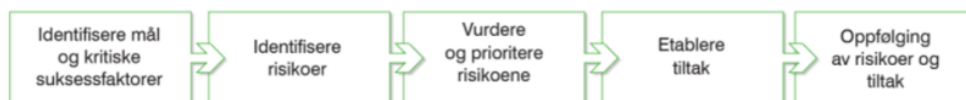
Risikostyring ved innovative anskaffelser

Ved gjennomføring av innovativ anskaffelse i Trøndelag fylkeskommune skal difi sin veileder i risikostyring ved innovative anskaffelser benyttes. Veilederen tar for seg det som er relevant for risikostyring for innovative anskaffelser, basert på generell risikometodikk tilpasset til anskaffelsesprosessen.

Veileder – risikostyring i innovative anskaffelser (anskaffelser.no):

[Lær å styre risiko ved innovative anskaffelser](#)

Faser i risikostyringsmetoden

Styre prosjektet*

Trøndelag fylkeskommune

Seksjon Jus og anskaffelser

Denne informasjonen om overordnede rutiner for innovative anskaffelser i Trøndelag fylkeskommune vil bli lagt ut i vår anskaffelsesportal på intranett. Informasjonen vil bli oppdatert og mer detaljert når overordnede prosedyrer i forbindelse med internkontroll er på plass. Trøndelag fylkeskommune vil fortsatt støtte seg på informasjon og veiledning om innovative anskaffelser både fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) og Leverandørutviklingsprogrammet (LUP).

Med vennlig hilsen

Hilde Vikan
direktør organisasjon og økonomi

Ellinor Nossun
seksjonsleder jus og anskaffelser

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Orientering om status og tema for forvaltningsrevisjon "Læreplasser og oppfølging av lærlinger"

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

05/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug**Arkivkode** FE-217, TI-&58**Arkivsaknr** 24/455 - 6**Forslag til vedtak**

Kontrollutvalget tar informasjonen om arbeidet med forvaltningsrevisjonen for lærlinger til orientering.

Saksopplysninger

I sak 79/24 den 15. oktober vedtok kontrollutvalget en prosjektplan for lærlingeplasser og oppfølging av lærlinger. I sak 94/24 i kontrollutvalgets møte den 12. november, ba kontrollutvalget om at fylkesdirektøren orienterer om hvordan fylkeskommunen mottar, håndterer og eventuelt systematiserer henvendelser fra lærlinger til kontrollutvalgets møte 18. februar 2025.

I den pågående forvaltningsrevisjon om lærlinger og oppfølging av lærlinger så er en av problemstillingene om fylkeskommunen ivaretar sine forpliktelser overfor lærlingene i læretiden.

Sekretariatet har tatt kontakt med oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Tor Arne Stubbe, for å høre om kontrollutvalgets ønske om orientering er et tema som inngår i arbeidet med forvaltningsrevisjonen. Tor Arne Stubbe bekreftet at temaet inngår i forvaltningsrevisjonen på ulike måter.

I samråd med leder settes det derfor opp en orientering om status for arbeidet med forvaltningsrevisjonen om lærlinger slik at utvalget kan vurdere om teamet dekkes av arbeidet med rapporten. Tor Arne Stubbe vil også informere om fremdriften for arbeidet med forvaltningsrevisjonen.

Vurdering og konklusjon

Dersom det fremkommer informasjon i rapporten som dekker det temaet som er forespurt, så mener sekretariatet det vil være en fordel å avvente til rapporten er lagt frem. Det vil både spare administrasjonen for dobbelt arbeid, og utvalget vil få et bedre grunnlag for å vurdere om dette er et tema en bør innhente mer informasjon om.

Orientering om årsrapport til elev-, lærling- og mobbeombudet i Trøndelag

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

06/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/271 - 26

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen om årsrapporten for elev-, lærling- og mobbeombudet i Trøndelag for 2023 - 2024 til orientering.

Vedlegg

Årsrapport Elev læring og mobbeombudet 2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget fikk tilsendt årsrapporten for elev-, lærling- og mobbeombudet i Trøndelag for 2023 - 2024 i forbindelse med sitt møte den 12. november. Utvalget vedtok i sak 94/24 "Innspill til kontrollarbeidet":

Kontrollutvalget ber elev-, lærling og mobbeombudet om å orientere om årsrapporten fra elev, læring og mobbeombud til møtet 18. februar 2025.

Pia Immerstein Larsen og Bente Asp fra elev-, lærling- og mobbeombudet vil presentere rapporten. Årsrapporten er lagt ved saken.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet vurderer dette som å være en del av kontrollutvalgets løpende arbeid med å skaffe seg informasjon for områder det kan være knyttet risiko til.

Kontrollutvalget kan ta redegjørelsen til orientering. Dersom det kommer frem opplysninger som kontrollutvalgets mener det er nødvendig å følge opp, så kan de gjøre et annet vedtak.

INNHold

1. Forord	3
2. Innledning	4
3. Henvendelser	6
3.1 Henvendelser mobbeombudet	7
3.2 Henvendelser elev- og lærlingombudet	9
4. Ombudsblikket på sammenhengen i henvendelsene	13
5. Historier fortalt til ombudene	15
6. Hvordan løse oppdragene?	16
7. Anbefalinger	18
8. Hva forteller undersøkelsene oss?	19
8.1 Elevundersøkelsen	19
8.2 Ungdata	20
8.3 Lærlingeundersøkelsen	20
9. Fellesskapets betydning	22
9.1 Fellesskap	23
9.2 Inkludering	23
9.3 Medvirkning	24
10. Ressursfellesskap	25
11. Felles satsningsområder fremover for ombudene	27
12. Fremtiden – felles ombudstjeneste?	28
Vedlegg	30

1. FORORD

Tittelen på årsrapporten er «Felleskap på hell?». Vi har valgt denne tittelen fordi det er en økt andel elever som opplever mobbing og utenforskap, og dette er noe vi som ombud tar på alvor. Tittelen er hentet fra forskningsprosjektet Inluschool ved NTNU, der de skal utvikle ny kunnskap om inkludering og inkluderende praksiser i skolen.

Rapporten er utarbeidet av mobbeombudet i Trøndelag og elev- og lærlingombudet i Trøndelag. Ombudene ønsker å vise at arbeidet som legges ned i barnehage og grunnskole, har en direkte innvirkning på hvordan ungdommene mestrer videregående opplæring og yrkesliv.

Ombudene følger barn og unges oppvekst fra barnehage og ut videregående opplæring. Dette gir oss mulighet til å følge barn og unge på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Det gir verdifull innsikt i hvordan de ulike systemene fungerer, og vi får innblikk i hvordan viktige overganger mellom de ulike nivåene håndteres, da med et særskilt blikk på de mest sårbare. Ombudsblikket peker på områder hvor rettigheter ikke blir ivaretatt, med mål om å gjøre Trøndelag enda bedre i sin tjenesteleveranse til alle barn og unge.

Benthe Asp
Pia Immerstein Larsen
Elev- og lærlingombud

Linda Hojem
Mobbeombud

2. INNLEDNING

Årsrapporten for skoleåret 2023- 24 sier noe om hvordan oppdraget har vært forvaltet. Rapporten omhandler henvendelser fra barnehage, grunnskole og videregående opplæring, anbefalinger, samt pågående og kommende periodes satsningsområder. Ombudet skal handle på et fritt og selvstendig grunnlag, og skal derfor være uavhengig av administrativ og politisk ledelse i det faglige arbeidet.

I vår rolle er det å være en tydelig stemme for barn og ungdom med deres beste i fokus, der det å jobbe på lavterskel og arbeide med forebygging, er en viktig del. Hovedmålet til ombudene er å være en tydelig aktør i formidlingen av og veiledning i barn og unges rettigheter. Dette gjør vi ved å gi tilgjengelig kunnskap om læring, mestring, trygghet, tilhørighet og ha et tydelig verdi- og barne/elevsyn i alt av arbeid. Vi støtter barn, elever, lærlinger og lærekandidater (heretter omtalt som lærlinger) i enkeltsaker og har samtidig et "utenfra og inn" blikk på systemet.

Vi har valgt å vektlegge fellesskapets betydning i rapporten. Det å være en del av et fellesskap, å være i ulike sosiale sammenhenger, er med på å forme identiteten til barn og unge. Kunnskap og kompetanse om hva som virker, er avgjørende for at barn og unge skal kunne få ta del i de fellesskapene de hører til. Barnehagene, skolene og læreplassene må prioritere tiltak som gir et trygt og godt barnehage-, skole og arbeidsmiljø.

Barnehagen sitt arbeid med at alle barn får en trygg og god barnehagehverdag, er grunnleggende for sosiale relasjoner, noe som vil være en viktig faktor for videre utvikling.

I den nye opplæringsloven er det tilføyd at skolen skal fremme «inkludering» i tillegg til helse, trivsel og læring. Dette betyr i praksis at skolene skal jobbe for at alle elever opplever å høre til og være en del av et fellesskap (Udir, 2024)¹.

Ombudene erfarer at barn og unge med nedsatt funksjonsevne ofte blir stående utenfor fellesskapet, ved at skolene ikke tilpasser i tilstrekkelig grad, eller at de ikke planlegger tiltak med utgangspunkt i at de skal være en del av et fellesskap. Ombudene vil presisere at arbeid med mangfold er en berikelse. Dersom alle elevene skal fungere i et samfunn i framtida, der en møter ulike mennesker, så skal de også på skolen erfare at barn og unge med nedsatt funksjonsevne har de samme vilkårene som alle andre.

Ny opplæringslov gir et handlingsrom til å styrke arbeidet for fellesskap, trygghet og inkludering i skolen. For å lykkes må vi lytte til elevene, inkludere de foresatte, og alltid ha elevenes beste i fokus. Det neste skoleåret vil ombudene ha fokus på hvordan skolene jobber med inkludering for alle elever, og her bidrar vi gjerne med veiledning, rådgivning og workshops om skolemiljø. Den inkluderende barnehage og skole, har en viktig funksjon og ikke minst innvirkning på fremtiden til barn og unge.

¹ [Forside | udir.no](#)

FN-sambandet legger et særskilt hovedprinsipp til grunn for alle de 17 bærekraftsmålene, om at ingen skal falle utenfor, leaving no one behind, som en påminnelse om at inkludering er avgjørende, også for en bærekraftig utvikling for samfunnet².

I henvendelsene til ombudene hører vi alt for mange historier der barn, unge og deres foresatte opplever å ikke bli trodd når de ber om hjelp. Mangel på trygghet, fellesskap og tillit er en gjenganger i dialogen med ombudene. For at barn og unge skal få ivaretatt retten til et trygt og godt barnehage-, skole-, og læringsmiljø, må systemene rundt ivareta barnets stemme, deltakelse og innflytelse. Barnehage-, og skoleeier, opplæringskontor og lærebedrifter har ansvar for at opplæringen følger lov og forskrifter og fremmer mestring i en trygg og god barnehage-, skole og arbeidshverdag.

² FNs Bærekraftsmål - Gi Barna Håp (gibarnahaap.no)

3. HENVENDELSER

En av de viktigste oppgavene ombudet har, er å ta imot henvendelser. Ombudet mottar både enkelthenvendelser og henvendelser fra systemnivå.

Som tidligere år bærer en rekke av henvendelsene preg av å ha pågått over tid, og er dermed blitt mer kompleks og krevende. Ulike problemstillinger krever individuelle løsninger. En første gangs henvendelse fører ofte til ressurskrevende oppfølging der ombudet må undersøke og involvere flere parter. Dette alltid i samråd med elev/lærling/foresatte.

I samtaler med partene blir vi kjent ulike perspektiver og som ombud vurderer vi virkemidler ut hva som er barnets beste og fra lovverk. Vi lytter til og anerkjenner den subjektive opplevelsen av deres situasjon. Ved behov involverer og samarbeider vi med andre fagpersoner. Når barn, elever, lærlinger eller foresatte kontakter ombudet for bistand, opplever vi i stor grad et godt samarbeid med barnehage, skole, kommune, lærebedrift, opplæringskontor og avdeling for utdanning. Dette samarbeidet er viktig å styrke og bygge videre på. Ombudet ser at kvaliteten i undersøkelsesfasen og ivaretagelsen av barnets stemme, må ivaretas og etterleves.

Vårt fremste mål er at laget rundt barnet, eleven og lærlingen, skal samhandle best mulig, gjennom felles forståelse av problemstillingen.

Henvendelser til ombudet er fra følgende grupper: elever, lærlinger, foreldre/foresatte, familiemedlemmer, venner, ansatte i barnehage, skole, bedrift, opplæringskontor, avd fagopplæring/utdanning, PPT, Oppfølgingstjenesten (OT), ansatte i de ulike kommuner og arbeidstakerorganisasjoner.

Henvendelser til ombudet kommer via; telefon, sms, messenger, mail, kontaktskjema, ofte i etterkant av møter, workshops/foredrag, innlegg ombudet har på de ulike arenaer.

Lovverk ombudet jobber etter:

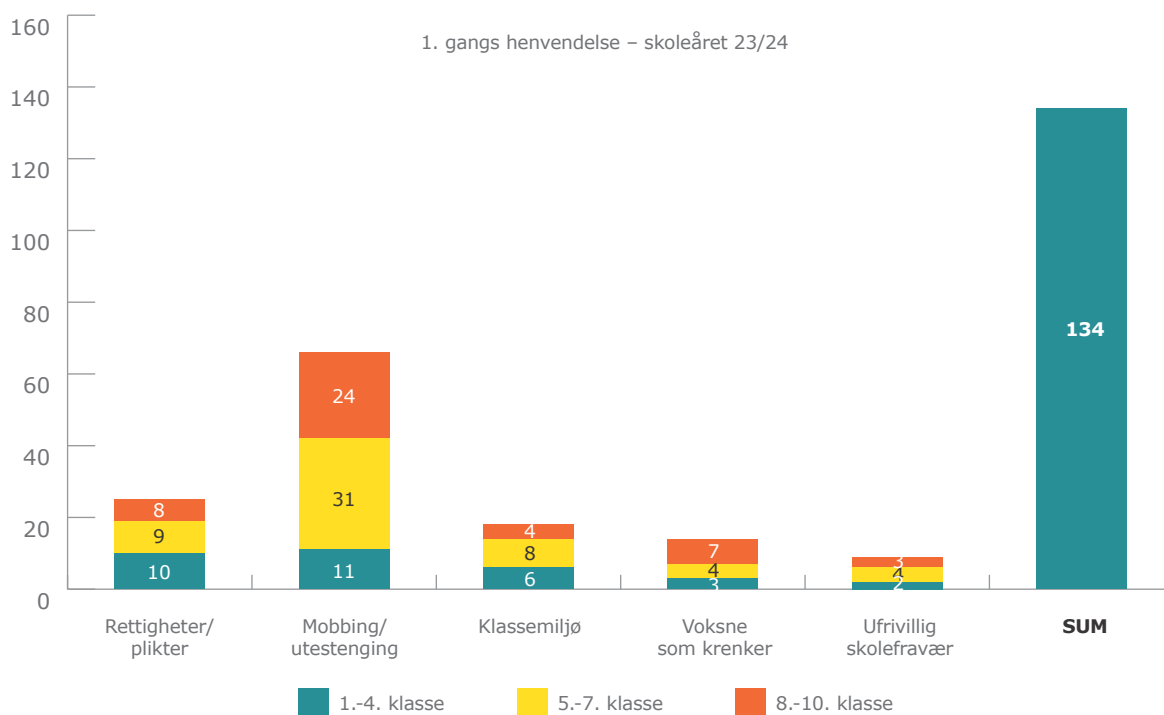
- Opplæringsloven
- Barnehageloven
- Arbeidsmiljøloven

Kjernen av ombudets arbeid ligger i FNs barnekonvensjon, med hovedvekt på følgende artikler:

- **Artikkel 2:** Ikke diskriminering
- **Artikkel 3:** Barnets beste
- **Artikkel 8:** Bevaring av identitet
- **Artikkel 12:** Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening
- **Artikkel 28:** Utdanning 🍏
- **Artikkel 29:** Utdanningens formål

3.1 Henvendelser mobbeombudet

Totalt mottok mobbeombudet 134 henvendelser i perioden 1.august 2023 til 1.august 2024, med følgende fordeling:

Henvendelser barnehage

Mobbeombudet får få henvendelser fra barnehage. I denne perioden var det tre henvendelser fra foresatte som handlet om retten til et trygt og godt barnehagemiljø, jf. barnehageloven kap.8. Det er også ansatte og styrere som tar kontakt med mobbeombudet. Disse henvendelsene handler i hovedsak om invitasjon til å holde foredrag om ulike tema for både ansatte og foresatte. Mobbeombudet har i denne perioden hatt åtte oppdrag til ansattegrupper i barnehage og fire oppdrag rettet mot foreldre.

Anbefalinger:

- Sikre at mobbeombudsordningen er kjent for alle foresatte og ansatte i barnehagen
- Styrke barnehage-hjem-samarbeidet
- Sikre faglig støtte rundt alle barnehager, uansett størrelse og eierform

3. HENVENDELSER

Henvendelser grunnskole

De aller fleste henvendelsene mobbeombudet mottar er fra foresatte, ansatte og ledere i grunnskolen. Ombudet får henvendelser fra alle trinn i grunnskolen, men de fleste henvendelsene er om elever på mellomtrinn (5.-7.trinn). De fleste av henvendelsene handler om et utrygt skolemiljø for elevene. Her opplever foresatte at skolen kommer for sent i gang med tiltak, eller at det er satt i gang tiltak som ikke har ønsket effekt.

Mange av henvendelsene er henvist til mobbeombudet fra Statsforvalteren, da de har lang saksbehandlingstid og mobbeombudet kan bistå med råd og veiledning i den enkelte saken.

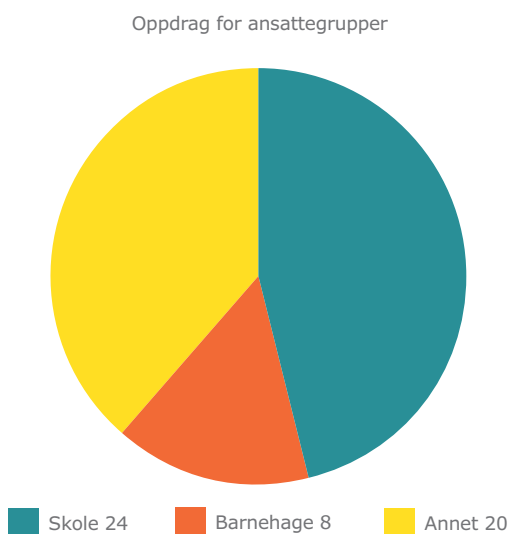
Anbefalinger:

- **Skoleeier** må bistå skolene og gi direkte støtte i de vanskeligste sakene.
- **Skoleledelsen** må prioritere det forebyggende arbeidet for å oppnå et trygt og godt skolemiljø på tre nivåer:
 - Lærere:** klasseledelse, relasjonskompetanse og konfliktforståelse.
 - Elever:** sosial forståelse, medansvar og inkluderingskompetanse.
 - Foresatte:** involvering, dialog og fellesskapsforståelse.
- **Involvere foresatte** direkte inn i fellesskapsarbeidet ved skolen og som en ressurs inn i skolemiljøarbeidet.

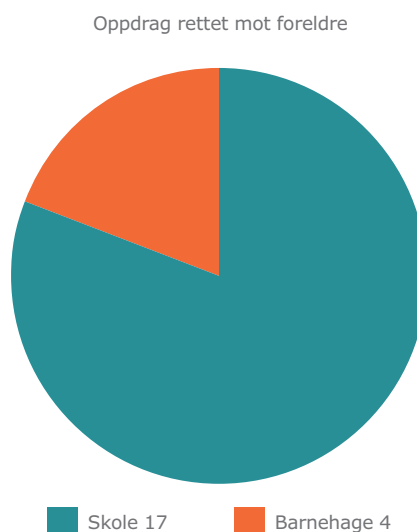
Oppdrag

Mobbeombudet har hatt 52 oppdrag til ansattegrupper, foresatte og andre denne perioden. Oppdragene er innen ulike tema der kompetanseheving og utvikling av fellesskap er en viktig del av arbeidet.

Her er en inndeling som viser antall oppdrag for ansattegrupper:

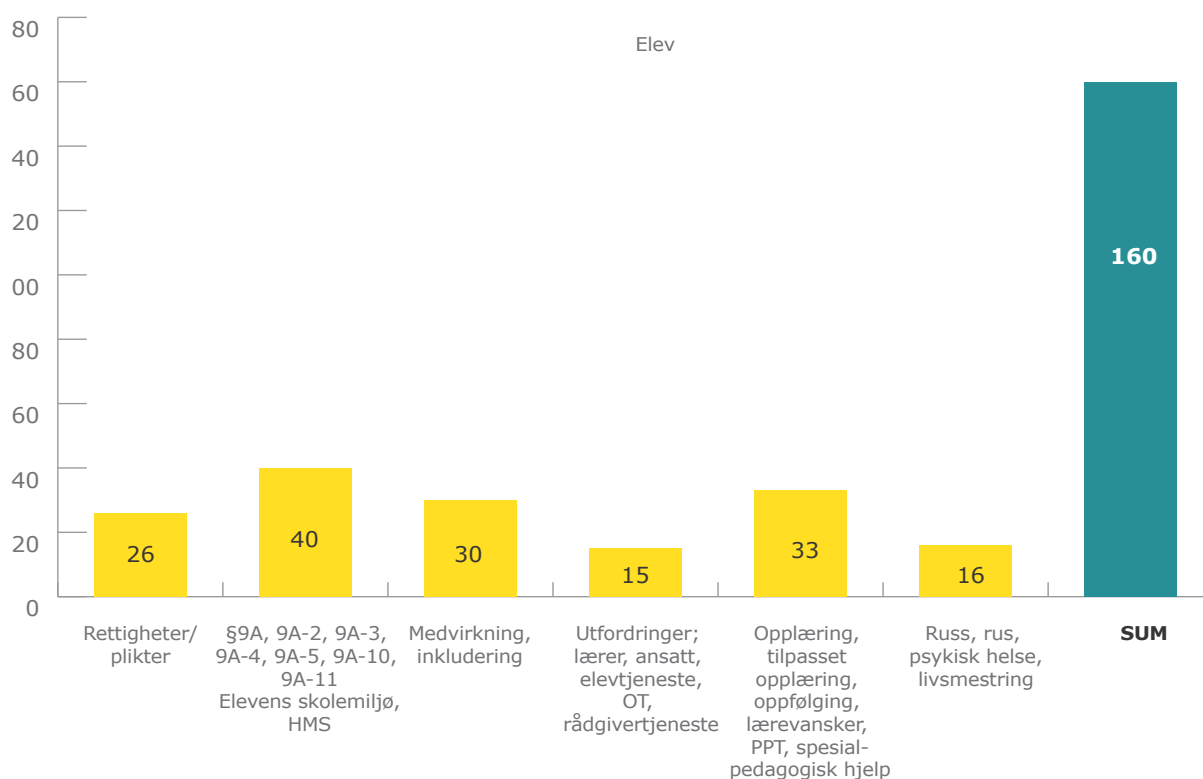
Denne inndelingen viser antall oppdrag rettet mot foreldre:

3.2 Henvendelser elev- og lærlingombudet

Elev- og lærlingombudet mottok 516 henvendelser i perioden 1.august 2023 til 1.august 2024, med følgende fordeling:

ELEV

Henvendelse videregående skole

En god del av henvendelsene handler om rettigheter til den enkelte elev, og retten til et trygt og godt miljø, jf. opplæringsloven kapittel 9A. Noen av henvendelsene har vært svært krevende og omfattende for elev, foresatte, medelever og skole. Dette er komplekse skolemiljø saker.

Andre henvendelser handler om at elever kan meddele at de blir forskjellsbehandlet, diskriminert og/eller opplever mangel på inkludering og medvirkning.

En annen gruppe henvendelser er utfordringer elevene opplever i forkant av, og under russetiden. Disse henvendelsene handler om utestengelse, mobbing, krenkelses og utrygt skolemiljø med økt bruk av ulovlige rusmidler.

Flere ansatte i de videregående skolene tar kontakt for råd og veiledning, innen temaer som: klasse- og skolemiljø, inkludering og medvirkning.

3. HENVENDELSER

Opplæringslovens kap. 12 – handler om elevens skolemiljø. ELOT har henvendelser som omfatter de fleste paragrafer, men med hovedvekt på følgende:

- § 12-2. Retten til et trygt og godt skolemiljø
- § 12-3. Nulltoleranse og forebyggende arbeid
- § 12-4. Plikt til å sikre et trygt og godt psykososialt skolemiljø (aktivitetsplikt og dokumentasjonsplikt)
- § 12-5. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider på skolen krenker en elev

Opplæringslovens kap.13 – handler om ordenstiltak og skadeforebygging.

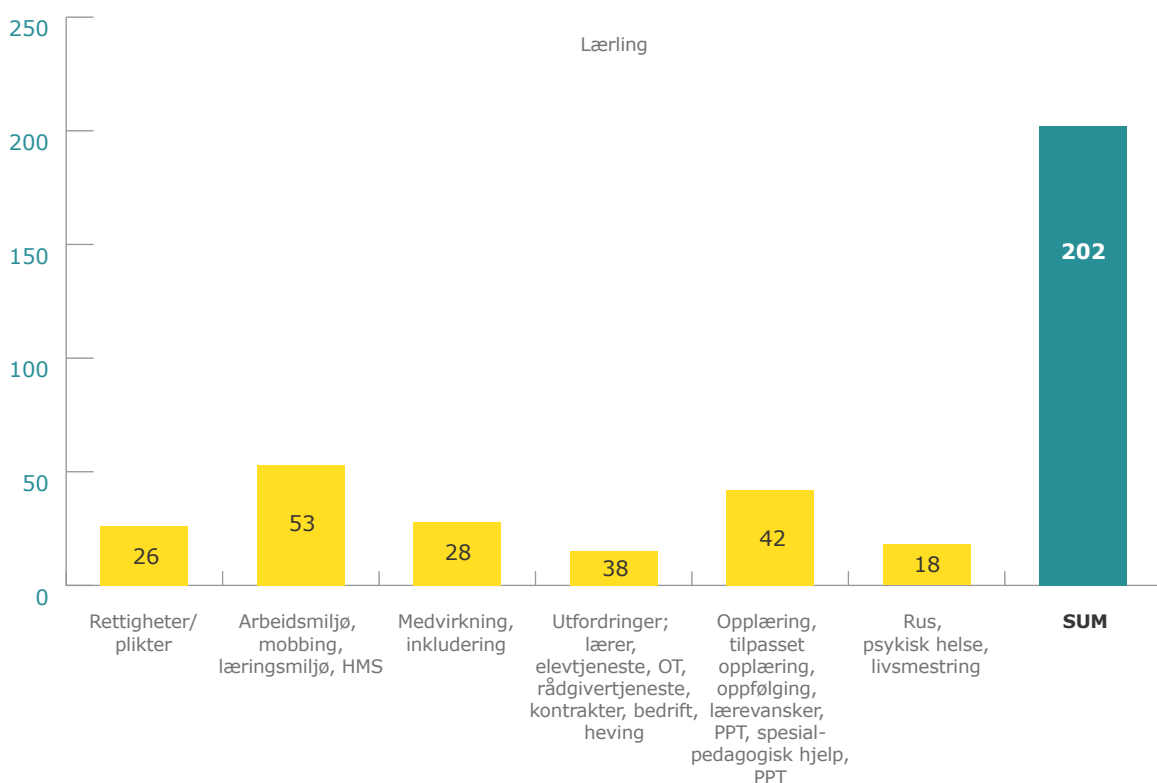
- § 13-1. Bortvisning
- §13-2. Pålagt skolebytte

ANBEFALINGER:

- Skoleeier må sikre at alle skoler kjenner til og benytter gjeldende lover, rutiner og retningslinjer
- Skoleeier må sikre at alle voksne/ansatte på skolen har lik forståelse av aktivitetsplikten, aktivitetsplan og tydelige rutiner hvordan handle/agere/informere om ved utestengelse, mobbing og krenkende adferd/skolemiljøsaker.
- Skoleeier må sikre tilstrekkelig kompetanse i arbeidet med barnets beste vurderinger/ lik forståelse

Det er utarbeidet flere gode skjemaer, rutiner, retningslinjer og verktøy fra avdeling utdanning, som skolene benytter seg av. Henvendelsene ombudet får, viser derimot at ikke alle kjenner til, eller bruker disse.

Henvendelser lærling/lærekandidater

Arbeidsmiljøloven -aml § 4:

Krav til arbeidsmiljøet

- §4-1: generelle krav til arbeidsmiljøet
- §4-2: Krav til tilrettelegging, medvirkning og utvikling
- §4-3: Krav til et psykososialt arbeidsmiljø
- § 4-4: Krav til det fysiske arbeidsmiljøet
- § 4-6: Særlig om tilrettelegging for arbeidstakere med redusert arbeidsevne

Anbefalinger:

- Gjennomgå rutiner for informasjon til lærlinger/lærekandidater. Hvem informerer om hva, når og på hvilken måte? Tydelige forventningsavklaringer.
- Vurdere om det er hensiktsmessig å utvikle en bedre veiledningskompetanse for de som skal veilede lærlinger og lærekandidater ut i bedriftene.
- Få tilgjengelige rutiner for støtte til de ungdommene som trenger ekstra hjelp i overgang fra skole til læretid og gjennom læretiden. Her har PPT og OT (Pedagogisk – Psykologisk tjeneste og oppfølgingstjenesten) en viktig oppgave.

Når det gjelder henvendelser om rettigheter, dreier det seg i hovedsak om spørsmål rundt lønn, arbeidstid, muligheter til å bytte lære plass, retten til veiledning, oppfølging og opplæring. Videre handler henvendelsene om språk/kultur på arbeidsplass, mangel på trygt og godt arbeids- og læringsmiljø. Ombudet erfarer at det ofte er en sammenheng mellom spørsmål om rettigheter og arbeidsmiljøet rundt lærlingen.

Lærlinger tar kontakt for å få råd og veiledning til hvordan de skal ta opp utfordringer/problemer på arbeidsplassen. De opplever at bedriften ikke tar grep selv om lærlingen har meldt fra internt i bedriften og/eller til opplæringskontoret.

Ombudet har hatt dialog med lærlinger som ikke har varslet om utrygt arbeidsmiljø i frykt for represalier fra ansatte i bedriften. Lærlinger som har opplevd å stå i et krevende arbeidsmiljø over tid, ber ofte om å bytte lærebedrift eller få slutte i bedriften. Når saker blir krevende og kompliserte å stå i, gir lærlingen foresatte samtykke til å snakke på vegne av dem, eller ønsker å ha med foresatte som støtte og ressurs i dialog med bedrift og opplæringskontor. Ombudet har mottatt flere henvendelser fra lærlingers foresatte dette året, selv om lærlingen er over 18 år.

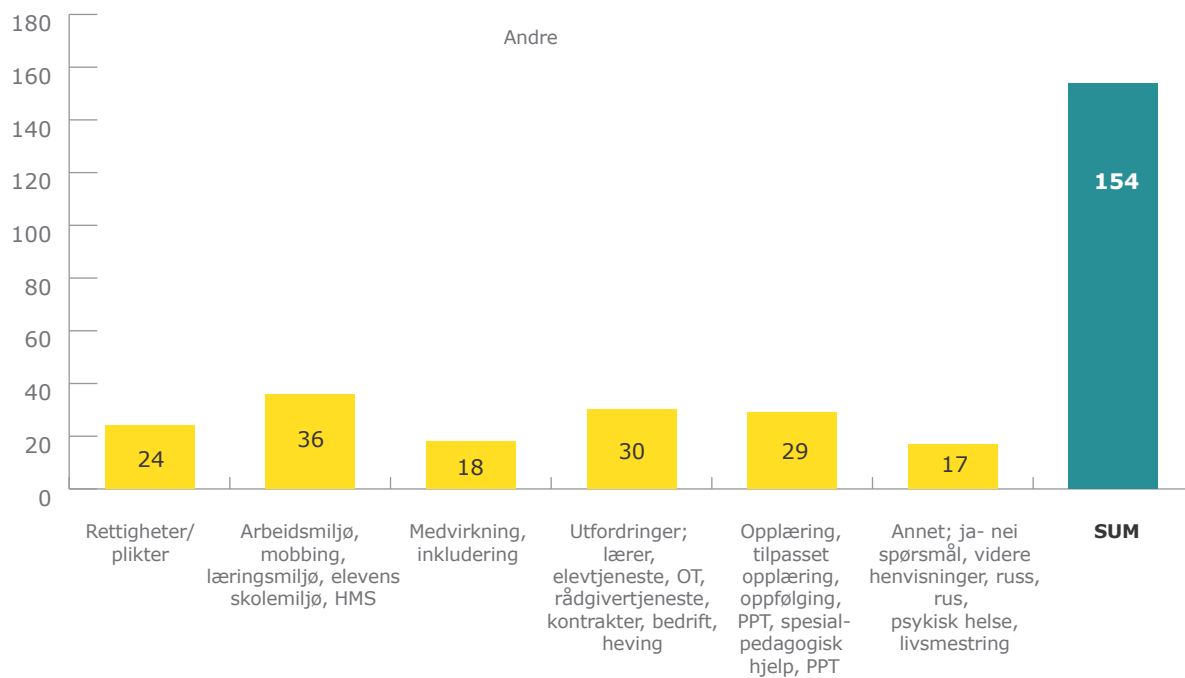
Ombudet får også henvendelser fra lærlinger som er usikre på om de får den opplæringen de har krav på, og de stiller spørsmål rundt veileders faglige kompetanse. Enkelte lærlinger forteller at de ofte blir satt på ulike oppdrag alene, også helt i starten av læretiden. Det er fortsatt lærlinger som sier at de ikke har en opplæringsplan, som ikke opplever å få tilpasset opplæring eller god nok tilbakemelding.

Seksjon fag- og yrkesopplæring, samt de ulike opplæringskontor, er viktige samarbeidspartnere. Det ligger mye informasjon på Trøndelag fylkeskommunes hjemmesider om lærlingens rettigheter. Erfaringen er likevel at lærlinger som kontakter oss, ikke har fått med seg denne informasjonen.

3. HENVENDELSER

Eller det kan være at de ønsker å snakke med noen som lytter, anerkjenner og handler ut fra den enkeltes situasjon.

HENVENDELSER FRA ANDRE (henvendelsene gjelder både elev og lærling).

4. OMBUDSBLIKKET PÅ SAMMENHENGEN I HENVENDELSENE

Ombudene er fylkestingets ombud for barnehager, grunnskoler og videregående skoler/ opplæring. Ombudets rolle er å påse og være en pådriver for at lovverk følges på systemnivå, og være en brobygger ut fra lover og regelverk. Vårt mål og ønske er å forebygge konflikt og misforståelser og gjenopprette trygghet og tillit mellom individ og system. Helt sentralt i dette arbeidet, er en åpen og tillitsfull dialog mellom partene.

Digitaliseringen har blitt en del av hverdagen, smarttelefonen allemannseie, og de aller fleste er bare et tastetrykk unna resten av verden. Ombudet ønsker fortsatt å ha fokus på de relasjonelle samhandlingene/møteplassene med brukergruppene.

Med ombudsblikket går vi inn i ulike henvendelser og vet at individet møter et mangfold av systemer. Vår rolle er å opptre nøytralt og støttende og vekke saken likt for alle parter, med utgangspunkt i gjeldende lover og forskrifter. Gjennom ombudsblikket er vårt fokus å lytte – anerkjenne og være pådrivere for å sikre handling.

Uavhengig av nivå, handler mange av henvendelsene til ombudet om mangelfull oppfølging av aktivitetsplikten og manglende og/eller utfordrende kommunikasjon. Elever og foresatte opplever at de ikke alltid blir sett, hørt eller tatt på alvor. Enkelte skoler opplever kravene etter §12 og aktivitetsplikten som krevende, og dialogen med foresatte med barn i krise som utfordrende. Felles for mange henvendelser, er at det ikke settes av tid til å lytte til hverandre slik at de finner de beste løsningene. I mange tilfeller har skolen iverksatt tiltak, men tiltakene har liten sammenheng med problemet og barnets/ungdommens stemme er ikke alltid blitt lyttet til.

I noen situasjoner hvor barn og unge opplever ikke å bli sett, lyttet til eller forstått, kan resultatet bli langvarig fravær fra skolen og til og med fra barnehagen. Årsakene er mange. Felles for dem alle er at barnehagen/skolen har blitt et sted hvor de ikke makter å være, og at problemene ikke blir fanget opp og ivaretatt tidsnok. Ombudene erfarer ofte at undersøkelsesplikten ikke blir godt nok gjennomført. Som regel er flere barn og unge berørt i en hendelse. For å gjøre en god vurdering av barnets beste, må alle de involverte få muligheten til å uttale seg.

På bakgrunn av dette, har ombudet jobbet med å tilrettelegge for bedre dialog og kommunikasjon gjennom en gjenopprettende tilnærming. Først når alle har snakket om sin opplevelse og sine behov, samt opplevd å bli lyttet til, er det mulig å finne de gode tiltakene. Det samme gjelder når skolene opplever foresatte som en opprettholdende faktor i saker som omhandler skolemiljøet. Når skolen ikke tar seg tid til å lytte til de foresatte, blir det vanskelig å imøtekomme deres behov. Samtidig er det viktig at foresatte lytter til skolen, slik at de har mulighet til å komme frem til en felles forståelse og gode løsninger. Ombudets rolle er ofte å være en brobygger i slike saker.

4. OMBUDSBLIKKET PÅ SAMMENHENGEN I HENVENDELSENE

Ombudsblisset har hatt fokus på hvordan vi alle kan bidra til å styrke fellesskapet på de ulike arenaer/områder. Vi har på individ- og systemnivå kommunisert hva betydningen av felles forståelse, bevissthet rundt egne holdninger og prioriteringer, har å si for barn og unge – verdien av laget rundt. Barn og unge trenger at det jobbes kontinuerlig med relasjoner, sosial kompetanse, inkludering, styrke, -og kjenne til fellesskapets betydning og godt foreldresamarbeid.

Barn og unge beskriver en frykt for å snitche; å melde fra om urett begått mot seg selv eller andre. De beskriver en frykt for at det de forteller vil føre til sanksjoner fysisk og/eller sosialt. Deres sosiale kontakt i digitale plattformer er interaksjoner voksne i skolen/ansatte i bedrift ikke ser og sjeldent får kjennskap til. Ombudene har fått sett noen meldingsutvekslinger og skjermbilder av elevs- og lærlingers kommunikasjon på ulike plattformer, og flere av disse er «sterk kost». Dette er forhold som påvirker om barn og unge har et trygt og godt skole/arbeidsmiljø.

Ombudene har fått henvendelser hvor trusler og utrygghet oppstår andre steder enn på skolen/i bedrift, og det er en stor utfordring når faktorer utenfor preger opplevelsen av trygghet på skolen, i klasserommet og under opplæring ute i bedrift.

Det å videreutvikle en felles ombudstjeneste er noe vi ombudene ser på som en nødvendighet for å kunne møte de utfordringene vi står i fremover. Både tall fra elevundersøkelsen og ungdatabasen viser at det er en økning i antall barn og unge som opplever mobbing og krenkelser. En del av vårt utviklingsarbeid vil være å søke erfaringer som andre ombud har gjort seg i dette arbeidet. Her er ombudene i Nord ledende med utviklingen av verktøyet Omni-modellen³. Omni betyr altomfattende og henger sammen med at de sakene ombudene jobber med er altomfattende. Det er sånn at alt henger sammen, fra barnehage, grunnskole til videregående opplæring. Det har også betydning det som skjer utenom disse arenaene i familiene, bygda, bydelen, nabolaget, nasjonalt og globalt. Alt dette har en innvirkning og betydning for læringsmiljøet til barn og unge.

³ [Omnimodellen - Trygge og gode oppvekstmiljø](#)

5. HISTORIER FORTALT TIL OMBUDENE

Vi som ombud har mange sterke menneskemøter og vi får ofte høre historier som reflekterte og modige barn og ungdommer deler med oss. Vi vil her gjengi noen av de ordene de har delt med oss:

Gutt 4. trinn - «Læreren min sa til de andre guttene at de ikke skulle bry seg om meg fordi jeg har ADHD. Jeg har etter det vært alene i friminuttene»

Mor, jente 9. trinn - «Jeg fikk høre av skolen at datteren min hadde sittet alene i hvert friminutt i et helt skoleår. Hvordan kan jeg hjelpe datteren min når skolen ikke forteller det slik det er?»

Jente 6. trinn - «Jeg skjønner at lærerne har lite tid og at det er mye de skal ha lært oss. Men jeg ønsker at de kunne snakket litt mindre og latt oss elevene snakket mer sammen. Da kan vi ha fått det bedre sammen som klasse».

Jente vgs - «Da jeg kom, snudde jentene ryggen til meg. Læreren så det, uten å gripe inn hverken der og da eller i etterkant...og dette skjedde flere ganger. Jeg følte at det var akseptert å stenge ute...»

Gutt vgs - «Hei! Jeg har visstnok en aktivitetsplan med tiltak som har vart i 14 dager. Jeg har ikke sett den før og kjenner meg ikke igjen. Hva er greia? »

Ansatt vgs - «Jeg har hatt mange samtaler med både Lars og hans foresatte, men har tenkt at dette ikke er noen 9A sak, da Lars ikke er noe bedre enn de øvrige elever...»

Lærling 1 - «Veilederen min har vært sykemeldt nesten hele perioden, og det er ikke noen vikar, da «alle er veiledere». Jeg får høre at jeg ligger etter og synes dette er kjempevanskelig. Jeg tør ikke spørre om hjelp for alle har det så travelt. Jeg tror jeg bare må slutte...»

Lærling 2 - «Jeg er alenemor og har et kronisk sykt barn, så det blir noen sykedager, som jeg kvier meg veldig for å melde inn. Faglig leder har sagt at jeg har for mye fravær og lurer på om jeg virkelig vil bli fagarbeider innen dette faget. Han syns kanskje læreplassen bør gå til noen som er mere motivert... Jeg synes situasjonen er veldig vanskelig, og vet ikke hva jeg skal gjøre...»

Ansatt i bedrift - «Jeg har sagt til lærlingen at hen ikke trenger dra inn noen eksterne, men har forstått at hen har kontaktet deg. Da kan jeg bare si at vi ordner opp i dette selv på møtet kommende uke...»

6. HVORDAN LØSE OPPDRAGENE?

I møte med barnehager, skoler og bedrifter bidrar ombudene med veiledning og informasjon. Her er det spesielt med fokus på barn og elever- og lærlingers rettigheter, samt barnehagen skolens- og bedriftens plikter.

Individsaker:

I de individsakene ombudene har deltatt, er vi tett på praksisfeltet og møter både de som jobber der, foresatte, barn og ungdom. Her møter vi ofte barn, ungdom og foreldre som opplever at de står alene og føler en avmakt i møte med skolen. Ombudene blir en brobygger mellom det elev, hjem og skole formidler, der vi kan bidra til at saken blir belyst fra flere sider. Ungdommene og foreldrene som ombudene er i kontakt med, forteller at de opplever støtte og det å bli sett. De forteller også at de opplever å bli bedre ivaretatt i møter når et ombud er til stede i møtet sammen med dem. Vi får tilbakemeldinger på at det er godt at noen utenfra deltar for å sette ord på det de opplever og bidrar til at saken ses i et nytt perspektiv. Dette er også de samme tilbakemeldingene som vi får fra ansatte. Møtene blir mer balanserte og løftes på et annet nivå når en starter å se på faktorer i miljøet og hva som skal til for å løse utfordringene, fremfor å være uenige om hva saken handler om. Ansatte i barnehage og skole gir også tilbakemeldinger på at de opplever å få god rådgiving og veiledning, og at de opplever det som nyttig å drøfte ulike handlingsalternativer med oss ombudene som har en mer uavhengig rolle.

Ansatte tar ofte kontakt med ombudene for å drøfte saker anonymt. De gir gode tilbakemeldinger på dette og tema som går igjen er foreldresamarbeid, tiltak som virker og andre spørsmål knyttet til regelverket i barnehage og skole.

Forebyggende arbeid:

Vårt forebyggende arbeid er hovedsakelig gjennom ulike møteplasser med elev- og lærlinger, foreldre, ansatte i barnehage, skole og bedrift og andre. I slike møter blir alltid barn og unges rettigheter, barnehagen og skolens plikter og regelverket knyttet til det psykososiale miljøet, gjennomgått.

Tilbakemeldingene vi som ombud får, er at vi gjennom våre presentasjoner setter i gang prosesser i elev-foreldre- og personalgruppene, som er med på å øke deres felles forståelse og bidrar til at de sammen bygger fellesskap.

Ombudene har som målsetting i det forebyggende arbeidet å være tydelige aktører i formidlingen av, og veiledning til barn og unges rettigheter, ved å gi tilgjengelig kunnskap om læring, mestring, trygghet, tilhørighet og ha et tydelig verdi- og barne/elev/menneskesyn i alt av arbeidet.

Skolebesøk anses å være et forebyggende arbeid. Elev- og lærlingombudet (ELOT) tilbyr et årlig besøk til alle videregående skolene i Trøndelag. Agenda er; elevrådsarbeid, skolemiljø, fellesskap, rettigheter, plikter, medvirkning og inkludering. Ombudet møter elevrådet/elevrådsstyret,

elevrådskontakten og ledelsen ved skolen. Vår erfaring er at elevrådene drar meget stor nytte av en engasjert og motivert elevrådskontakt, som har avsatt tid og gjennomfører jevnlig møter med elevrådet. Elevrådskontakten er en sentral person for å ivareta medvirkning- og inkluderingsperspektivet.

Ombudet tilbyr også skreddersydde workshops og foredrag flere skoler benytter seg av, i et forebyggingsperspektiv. I skoleåret 23/24 var det 23 av 32 videregående skoler som tok imot tilbudet om besøk.

Alternative skolebesøk er når ombudene inviteres inn til klasser der vi kan gi workshops, vise filmer for drøfting og refleksjon, og samtidig har samtaler med ansatte og elever, PPT og/eller elevtjenesten. Her kan tema være klasse- skolemiljø, fellesskap og inkludering.

I samarbeid med avdeling utdanning, arrangerer ELOT en årlig samling for elevrådsleder, nestleder og elevrådskontakt ved alle skolene. Tema i år var; Innafor eller utafor. Samlingen hadde følgende på programmet: ungdom og rus (politiet), arbeid med rusproblematikk på skolene, likestilling yrkesfag, EO's time, skolemiljø, oppgaver og refleksjoner elever og elevrådskontakter sammen.

Lærlinger møter vi på ulike lærlingesamlinger, digitalt og fysisk. Vi inviteres også på ulike samlinger for opplæringskontor, fagforbund og fellesforbund. Her meddeler vi om våre erfaringer, vi drøfter hvordan vi sammen kan jobbe forebyggende, kommunisere og skape trygge, gode arbeidsmiljø for lærlinger.

7. ANBEFALINGER

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å bekjempe ulikheter, stoppe klimaendringer og utrydde fattigdom. Ett av hovedprinsippene er at ingen skal utelates (Leaving no one behind). Fra 2021 ble det, som i skolen, innført aktivitetsplikt i barnehage. Dette i tråd med bærekraftsmål, som handler om at alle mennesker får et rettferdig grunnlag for et anstendig liv.

Både definisjonen og forståelsen av mobbing har vært under debatt de siste årene. Den tradisjonelle definisjonen som handler om negative eller ondsinnede handlinger, asymmetriske styrkeforhold og at handlingene må skje over tid, har blitt utvidet med et sosiopsykologisk perspektiv. Ombudene har en bred forståelse av mobbebegrepet og den utvidede forståelsen hvor en relasjonell og systematisk tilnærming vektlegges.

I henvendelser ombudene mottar hvor barn og unge er utenfor fellesskapet, skyldes det utrygge sosiale relasjoner på ulike nivå, fra barnehage til bedrift. Det handler om barn og unges grunnleggende behov å høre til, og frykten for å falle utenfor. Fellesskap er en av de viktigste faktorene for god psykisk helse og livskvalitet. Når barn og unge opplever utenforskap (fellesskapets motsats), kan det føre til, og forsterke psykisk uhelse.

Anbefalinger:

- Skape en lik forståelse blant alle voksne i skolen, slik at tiltak blir gjennomført basert på gode undersøkelser, vurderinger og analyser av den situasjon barn og unge er i.
- Legge vekt på og ivareta elevstemmen gjennom hele prosessen. Dette er skolen pliktig til å ivareta, i henhold til opplæringsloven og barnekonvensjonen. Barnets beste må være et grunnleggende hensyn ved alle avgjørelser som berører barn og unge.
- Gjøre fellesskapet robust, slik at det er rom for at ulikheter og mangfold kan bidra positivt.
- Ha større fokus på organisering av fellesskap på alle nivåer.
- Sikre tilstrekkelig kompetanse hos skolene i arbeidet med å gjennomføre barnets beste vurderinger og sårbarhetsvurderinger ved avgjørelser som berører barn og unge.
- Foreldresamarbeidet må systematiseres og styrkes. Det er viktig å sikre at foresatte er aktive bidragsytere til fellesskapet rundt barn og unge i grunnskole, videregående opplæring og i lærebedrift.
- Oppfølging av saker er noe det bør legges mer fokus på. Kompetanse om gjenopprettende tilnærming og prosesser, må være en del av kommunens/fylkeskommunens handlingsplan og verktøykasse.
- Gjør noe aktivt, gjør noe sammen, gjør noe meningsfylt. Ta i bruk ABC for god psykisk helse i barnehage, skole og lærebedrift.

8. HVA FORTELLER UNDERSØKELSENE OSS?

8.1 Elevundersøkelsen

For andre år på rad viser Elevundersøkelsen at forekomsten av mobbing øker i skoler over hele landet. Hvordan kan vi forklare tallene? Og hva kan vi gjøre for å snu den negative utviklingen?

Mobbing er et alvorlig samfunnsproblem. Det kan få alvorlige konsekvenser for de som blir utsatt for mobbing, men også for de som utsetter andre for det. For å komme i posisjon til å snu en negativ utvikling, er vi nødt til å forstå mekanismene som ligger bak og hvorfor elevene svarer slik de gjør i elevundersøkelsen. Elevundersøkelsen viser at elever på yrkesfaglige utdanningsprogram rapporterer om mer mobbing på skolen enn elever på studieforberedende, med henholdsvis 7,5 prosent mot 4,8 prosent på vg1. (Utdanningsdirektoratet 2023).

I en rapport fra NTNU Samfunnsforskning (Wendelborg, 2024)⁴ vises det til at det etter flere år med relativt stabile tall, har vært en økning i antall elever som oppgir at de opplever mobbing. Elevundersøkelsen viser samlet for alle trinn fra 5. til vg3, at det er 10 prosent av elevene som oppgir at de blir mobbet. Det er en økning i alle former for mobbing. Når det gjelder mobbing fra medelever så oppgir 8 prosent av elevene dette, året før var det 5,9 prosent, i tidsrommet 2016 til 2021 har den prosentandelen ligget mellom 4,6 og 5 prosent.

Digital mobbing er det 3,8 prosent av elevene som rapporterer, året før var det 2,7 prosent. Innenfor denne prosentandelen så oppgis det at 61 prosent er mobbet av medelever på skolen, mens 39 prosent er mobbet av andre utenfor skolen. Av de elevene som oppgir at de opplever digital mobbing, så er det 55 prosent som også rapporterer at de er utsatt for tradisjonell mobbing.

Det er 2,5 prosent av elevene som oppgir at de er mobbet av voksne på skolen de siste månedene. Året før var dette tallet 1,6 prosent. Det er flere gutter enn jenter som opplever å ha blitt mobbet av voksne.

Fra regjeringen.no:

Elevundersøkelsen 2023 viser at:

- Andelen elever som svarer at de blir mobbet er markant høyere i år enn i fjor. Dette gjelder på alle trinn på grunnskolen.
- På 7. trinn svarer 13 prosent at de har vært utsatt for mobbing, mens på 10. trinn er andelen 11 prosent.
- De fleste elever svarer at de trives på skolen. I overkant av 8 av 10 elever på både 7. og 10. trinn svarer at de trives godt. De siste årene ser vi likevel en svak nedgang i andelen som trives godt.
- I gruppen elever som svarer at de blir mobbet på 7. trinn, er det halvparten som svarer at de likevel trives godt på skolen. Tilsvarende andel på 10. trinn er fire av ti.
- Færre elever på 7. og 10. trinn er motiverte for å lære sammenlignet med de siste tre årene.

⁴ [NTNU Samforsk | NTNU Samfunnsforskning-analyse: Mobbingen...](#)

8. HVA FORTELLER UNDERSØKELSENE OSS?

8.2 Ungdata

Det er mye en kan gjøre og som en vet virker i arbeidet med et trygt og godt læringsmiljø. Systematisk arbeid over tid, klasseledelse, et godt samarbeid mellom skole og hjem og voksne som viser omsorg og er til stede, er tiltak som virker positivt inn på skolemiljøene (Udir). Forskning viser at de skolene som lykkes i dette arbeidet vektlegger i stor grad elevmedvirkning, og det å bygge fellesskap med gode miljø både i klassene og i skolen.

Den nasjonale Ungdata rapporten for 2024⁵, viser at selv om de fleste ungdommer trives på skolen og har det bra, er det stadig flere ungdommer som opplever at skolen er kjedelig og flere skulker. Sju av ti ungdommer sier de kjeder seg i skoletimene, mens en av tre oppgir at de gruer seg for å gå på skolen.

I undersøkelsen kartlegges mobbing gjennom spørsmål om hvor ofte ungdom blir utsatt for trusler, utfrysing og plaging fra jevnaldrende på skole og fritid. 8 % av ungdommene sier de blir utsatt for dette minst hver 14.dag. Resultatene er i tråd med utviklingen i Elevundersøkelsen. Den har også vist en økning i mobbing de siste årene. Samtidig som mobbetallene øker, så øker mistrivselen i skolen. Elever som svarer at de er utsatt for mobbing, oppgir at de er mobbet av medelever, digitalt mobbet, eller mobbet av voksne på skolen.

Mange barn har negative opplevelser i den digitale hverdagen. 36 % av barna rapporterer at de har opplevd negative hendelser på nett eller mobil. Det kan handle om deling av bilder, video, trusler, utestengelse eller sårende tekster. Mobbingen påvirker hvordan elevene har det og kan få store konsekvenser her og nå og senere.

Rapporten viser at aldri før har det vært flere barn og unge som trener eller driver med idrett. Tallet for unge som føler seg ensomme, går også ned og antall timer foran skjerm, flater ut.

Samtidig er det enkelte helseindikatorer som går i feil retning. Det er en økning i bruk av narkotika blant ungdom på videregående, og det er en økning av cannabisbruk og kokain.

(Ungdata 2024, NOVA Rapport 5/24 og 6/24, 2024)

8.3 Lærlingeundersøkelsen

Lærlingeundersøkelsen er lærlingens mulighet til å rapportere hvordan de har det under opplæringen i bedrift. Trøndelag er det fylket med høyest svarprosent – 61,5 % (Lærlingeundersøkelsen 2023). Andelen lærlinger på landsbasis som svarer at de er motiverte på arbeidsplassen, har holdt seg stabil de siste tre årene. Det har også andelen som svarer at de er motivert til å lære og gleder seg til å gå på arbeid.

Undersøkelsen viser at det må jobbes mer med å øke bevisstheten rundt HMS-arbeidet som foregår i det daglige i bedriftene. I årets undersøkelse oppgir 6,6 prosent av samtlige lærlinger at de har blitt utsatt for uønsket seksuell oppmerksomhet på arbeidsplassen en sjelden gang eller oftere.

⁵ [Hjemmeside - Ungdata](#)

3,7 prosent av lærlingene opplever å bli mobbet på arbeidsplassen 2-3 ganger i måneden/en gang i uken/flere ganger i uken. Andelen som opplever å bli mobbet har holdt seg forholdsvis stabil siden 2018. Den største økningen i mobbetall sammenlignet mot i fjor, finner vi på restaurant- og matfag, som har økt fra 5,3 til 6,7 prosent.

Det er lovpålagt at bedrifter skal ha en intern plan over det lærlingen skal lære i bedriften (Opplæringslova §4-4). Dette kan være en intern plan, en halvårsplan, opplæringsplan eller lignende som kan være nettbasert, i papir eller en app på mobilen. I tillegg skal bedriftene gjennomføre en planlagt halvårlig samtale med lærlingene. 68 prosent av lærlingene svarer ja/ ja, til dels på spørsmålet om bedriften har laget en plan for hva lærlingen skal lære. 32 prosent av lærlingene svarer nei/vet ikke. Andelen er som i 2022.

På vg1 og vg2 legger faget yrkesfaglig fordypning (YFF) opp til at elevene skal ha praksis i bedrift. Praksiserfaring er et av de viktigste virkemidlene for å få læreplass. Mange synes YFF er viktig som en inngang til arbeidslivet og læreløpet. De får prøvd faget samtidig som at de får kjennskap til hvilke krav og forventninger som stilles i arbeidslivet når de blir lærlinger.

9. FELLESKAPETS BETYDNING

Felles forståelse

Vi får mange henvendelser fra foresatte, elever og lærlinger som ikke opplever å bli hørt, sett eller tatt på alvor. Mange forteller at elever/lærlinger har hatt et utrygt skolemiljø/arbeidsmiljø over tid, og til tross for at de har sagt fra til skolen/lærebedrift gjentatte ganger, så har det ikke blitt en forbedring.

Det som preger de fleste henvendelsene som ombudene får, er manglende tillit og en oppgitthet over situasjonen. En avgjørende faktor i arbeidet med å bygge gode relasjoner mellom foresatte, elever og skolen, lærlingen og bedriften, er tillit.

Den forståelsen barnehagene og skolene har, er med på å prege de tiltakene de velger for barn og unge. Det eksisterer ulike definisjoner av mobbing, og de vil prege handlingsmønstrene i barnehage, skole og bedrift.

Ombudene støtter seg på ulike mobbedefinisjoner, både den tradisjonelle til Olweus «mobbing er negative handlinger mot en som vanskelig kan forsvare seg, og som ofte gjentas», og til mobbedefinisjoner som ser på mobbing som sosiale prosesser på avveie, blant denne fra Schott og Søndergaard: «Bullying is an intensification of the processes of marginalization that occur in the context and dynamics of inclusion/exclusion, which shape groups. Bullying happens when physical, social or symbolic exclusion becomes extreme, regardless of whether such exclusion is experienced and/or intended». (Schott & Søndergaard, 2014, s. 13-14).

Lund, Helgeland og Kovac (2017), belyser også betydningen av prosesser i fellesskapet sin definisjon av mobbing: «Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning».

Det er ikke slik at den ene definisjonen er mere riktig enn den andre, men det som er vesentlig er at skolene har en bevissthet om at de handler ut fra den forståelsen de har av et fenomen. Det vi som ombud erfarer er at ulike definisjoner setter ulike søkelys på forståelse og på håndtering av mobbing og utenforskap. Vi må være oppmerksomme på hva som blir belyst i det fokuset man velger å ta. Når noe får fokus, er det noe annet som havner i skyggen.

Fellesskapet en befinner seg i, er med på å utvikle barn og unges utvikling både på godt og ondt. Dette handler ikke bare om trivsel, men kan også påvirke andre livsområder som utvikling av god psykisk helse og opplevelsen av å høre til i et fellesskap. Så en kan si at fellesskapet har en stor betydning for hvordan en lever og utvikler seg som menneske. Opplevelsen av utenforskap kan bryte et menneske helt ned og dette er noe ombudene tar på alvor i møte med barnehager, skoler og bedrifter.

Vi som ombud fokuserer på de sosiale prosessene rundt elever og lærlinger, fordi vi ser at alle mobbesaker er komplekse. Det handler om det som skjer mellom elever, det synlige og like mye det usynlige. Det handler om det som skjer rundt elevene og lærlingene, både i klasserommet/ i bedriften, på skolen/jobb, utenfor skolen/jobb, mellom foresatte, foresatte og skolen/bedrift og det som skjer ute i verden. Det handler som setter merkelapper på enkeltfamilier, barn og unge, merkelapper som bidrar til å gjøre det vanskelig for barn og unge i barnehage, skole og lærebedrift.

Søndegaard (2017) tar spesielt utgangspunkt i tre faktorer ved de sosiale prosessene, for å forklare mobbing som en av mange reaksjoner på bestemte typer sosial usikkerhet. Det er behovet for tilhørighet, sosial eksklusjonsangst og produksjon av forakt og verdighet både blant barn og voksne. Dette er også faktorer ombudet ser i de sakene vi er involvert i.

Skolene har ansvar for et trygt og godt skolemiljø, noe som har vært tydelig både gjennom overordnet del av kunnskapsløftet, gjennom kapittel 9A og nå kapittel 12 i ny opplæringslov. I tillegg har foresatte et ansvar for å samarbeide med skolene til det beste for barn og unge. Å fokusere på de sosiale prosessene handler om å analysere situasjonene rundt de mange ansikt i det enkelte klasserom. Som ombud ser vi også at konflikter mellom voksne, også blir elevenes konflikter. Såre voksenfølelser kan stå i veien for at elever kan være venner og ha det fint sammen.

For ombudet er det viktig at et kommer konkrete handlinger som hjelper barn og unge til trygge og gode barnehage-, skole- og arbeidsmiljø, men også fritidsmiljø. For å skape trygge og gode fellesskap for alle, må en starte med de som har ansvaret for dette, nemlig voksenpersonene rundt barn og unge.

9.1 Fellesskap

Gjennom oppveksten får barn og unge høre hvor viktig det er at alle er inkludert; "Alle må få være med". En av skolens kjerneoppgaver er å skape en skole for alle elever. Elevers individuelle rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, inkludering, trivsel og læring er nedfelt i kapittel 12 i opplæringsloven. Tilføyning av begrepet «inkludering» er ikke en endring, men en mer dekkende beskrivelse av hva som skal til for at skolemiljøet skal være trygt og godt.

Utenforskap betyr å stå utenfor fellesskapet og dette kan starte allerede i barnehagen. Utenforskap kan ramme alle og det har store konsekvenser for den det gjelder. Opplevelsen av utenforskap (fellesskapets motsatt) kan både føre til og forsterke psykisk uhelse.

Opplevelsen av tilhørighet er et grunnleggende behov for oss alle. Her kan en si at inkludering er verktøyet i skole og bedrift til å kunne oppleve å høre til i et faglig og sosialt fellesskap.

9.2 Inkludering

Inkludering handler om den enkeltes rett til å ha en betydningsfull plass i fellesskapet. Inkludering har vært et av satsningsområdene til ombudene og mye av arbeidet skjer nettopp på dette området. Det jobbes på individ-, klasse- og skole/arbeidsnivå. Mye av systemarbeidet hører også til under dette tema.

Ombudene har blant annet deltatt i en arbeidsgruppe nasjonalt, som har jobbet med: Prosjekt for en bedre, og mer inkluderende og helsefremmende avgangsmarkering. Russegrupper/russefeiring tar stor plass i skolemiljøet, allerede fra ungdomsskolen. Flere ungdommer melder om at de har opplevd utenforskap, krenkelser og mobbing før og under russefeiringen. Noen faller utenfor fordi de har funksjonsnedsettelse, har helseutfordringer eller annen kulturell tilhørighet. Det knytter seg også store kostnader til dagens form for feiring, og slett ikke alle har økonomiske ressurser til å kjøpe inn alt av klær og/eller delta på de ulike arrangementer.

Flere av de barna og ungdommene som ombudene er i kontakt med har ulike funksjonsnedsettelser. Opplevelsene av utenforskap og krenkelser kan ofte gå under radaren, og tiltakene for å trygge disse barna og ungdommene kommer ofte i seneste laget. Vi ombudene er opptatt av å synliggjøre fordommer og holdninger mot barn og unge med funksjonsnedsettelser slik at barnehagene og skolene lettere evner å forebygge, gjenkjenne, oppdage og håndtere krenkelser. Verktøyet «kronisk inkludering», lansert av unge funksjonshemmede, er et bidrag til at skolene kan jobbe med inkludering og funksjonsevne og mot mobbing og hatprat i skolen.

Målet må være å få til inkludering og positive interaksjoner mellom elevene, ved å stille krav og forventninger på en respektfull måte.

9.3 Medvirkning

Elevmedvirkning er en fastsatt rettighet i opplæringsloven. Barnekonvensjonen artikkel 12- Om å si sin mening: "Alle barn har rett til å seie meininga si, og deira meining skal bli tatt på alvor."

Det er elevene selv som kjenner på det å være elev, hva som kjennes greit og hva som er utfordrende. Det at hver enkelt elev får oppleve reell medvirkning på sin egen skolehverdag og elever sammen får påvirke i fellesskap, er avgjørende for om skolen lykkes i det systematiske arbeidet for trygge, inkluderende skolemiljøer. Ombudenes erfaring er at skoler som vektlegger arbeidet med medvirkning, der det er likeverdig praksis rundt elevmedvirkning, har elever som trives, føler mestring og er motivert.

Erfaringen fra elev- og lærlingeombudets skolebesøk i år, er at det fortsatt er varierende i hvor stor grad det tilrettelegges for at elever kan medvirke i læring og skolemiljø. Det er flere elever som svarer at de blir spurt om hva de mener, men at det ikke alltid gjøres noe med elevenes forslag. Klassens time, som er en arena hvor eleven kan ytre sine meninger, og hvor en kan bygge klassemiljø, gjennomføres veldig ulikt fra skole til skole. Vi erfarer også at det er ulik praksis blant de voksne på hvordan de følger opp og tilrettelegger for medvirkning i undervisning og elevsamtaler.

10. RESSURSFELLESSKAP

Ombudene er en del av, og samarbeider med flere ressursfellesskap der barn og unges rettigheter er hovedfokus i arbeidet. Her møter vi ulike mennesker som påvirker og utvikler oss som ombud. Disse ressursfellesskapene bidrar til kompetanseutvikling både lokalt og nasjonalt. Det å utveksle erfaringer og drøfte ulike temaer med ulike personer og faggrupper, bidrar til at vi som ombud løfter blikkene våre og at vi sammen kan se et større helhetsbilde for barn og unges oppvekstvilkår. Vi velger å beskrive noen av disse ressursfellesskapene/sentrale samarbeidspartnere:

- **Nettverket for elev-, lærling- og mobbeombudene i Norge - ELMO**

Ombudsnettverket har flere fysiske/digitale møtepunkt/samlinger i året, hvor kunnskap- og kompetanseheving, erfaringsutveksling, høringer og samarbeidsmuligheter er tema. Dette er viktige arenaer for kvalitetssikring og nettverksbygging.

- **Læringsmiljøsentret i Stavanger (UIS) og Udir** gjennomfører kompetanseheving for ombudene gjennom flere samlinger i året. Kompetansehevingen er knyttet til nyere forskning om mobbing, inkludering og sosial utvikling hos barn og unge. Her legges det opp til faglige drøftinger, erfaringsutveksling og nettverksbygging på tvers av fylkene. Læringsmiljøsentret i Stavanger har ansvar for faglig innhold, mens kostnader dekkes av Udir.

- **Statsforvalteren i Trøndelag**

Ombudet og Statsforvalteren har ulike roller, men vi møter de samme kommunene, barnehager og skoler. Vi har derfor faste møtepunkt der vi drøfter de erfaringene vi opplever i feltet. Det som er mest fremtredende fra de siste erfaringsdelingene er at det er en økt mengde skolemiljø saker, spesielt på barnetrinn. Dette er en meget bekymringsfull utvikling og det er noe ombudet og Statsforvalteren følger opp tett i tiden fremover.

- **NTNU – incluschool**

Mobbeombudet er partner i INCLUSCHOOL prosjektet ved NTNU, dette er et samarbeid mellom NTNU, NTNU Samfunnsforskning, Trondheim kommune, Barneombudet og Mobbeombudet i Trøndelag. Forskningsprosjektet skal utvikle ny kunnskap om inkludering og inkluderende praksiser i skolen. Prosjektet er ledet av Marit Uthus, førsteamanuensis i spesialpedagogikk ved NTNU. Det som er fremtredende i dette arbeidet er at det å ikke satse på fellesskapet får store konsekvenser, som motivasjonssvikt, kjedsomhet, utagering og mobbing. Dette fører til at barn og unge ikke får den utdanningen og læringen de ellers ville fått dersom de var i fellesskap der de opplevde trygghet og tilhørighet.

Mobbeombudet var på Litteraturhuset 28.mai, der 6 ungdommer delte sine historier om skolehverdagen i Trondheim. I denne podkasten er opptaket av samtalen mellom ungdommene,

Fellesskap på hell i skolen? - Litteraturhuset i Trondheim⁶

- **NTNU** – workshops/foredrag for lærerstudenter på faglærerutdanningen. ELOT
- **Nord Universitet**
- **Politiet** – samarbeid, erfaringsdeling- og læring, foredrag og observasjon i felt
- **Trøndelag Fylkeskommune** - Ulike seksjoner/avdelinger som jobber innenfor samme målgruppe. Dialogmøter med leder seksjon fagopplæring og leder seksjon skoleutvikling
- **Lærlingerådet**
- **Ungdommens Fylkesutvalg/UFU**
- **KUN – likestillingscenter.** Nordisk samarbeid (Trygga skolan) med fokus på elev-stemmen, medvirkning. Inkludering, normkritikk
- **PPT**
- **Tibe-T** – utarbeidelse av kjennskapskampanje, foldere og strategier for informasjonsflyt
- **Redd Barna** - ressurser og samarbeidsmøter, webinarer -knyttet til sitt arbeid for barn og unge i Norge.
- **Ombudsnettverket i Trøndelag:** mandagsmøter med planlegging, kunnskapsdeling
- **Samisk råd** – samarbeidsmøter og hva det kom ut av dette!
- **Framtidsfredag**
- **Konfliktrådet**
- **Barneombudet**
- **RVTS**
- **UDIR**
- **LEVE**
- **NAV**
- **Opplæringskontorene i Trøndelag/OKIT**
- **Fagforbundet**
- **Fellesforbundet**
- **Elevorganisasjonen**

⁶ [Fellesskap på hell i skolen? - Litteraturhuset i Trondheim](#)

11. FELLES SATSNINGSOMRÅDER FREMOVER FOR OMBUDENE

Det gjøres mye bra i kommuner og i fylket for å fremme og sikre en inkluderende, trygg og god oppvekst. Samtidig viser våre henvendelser at det er stor variasjon i kvalitet, rutiner og kunnskap, som ofte henger sammen med komplekse utfordringer som berører ressurser, kunnskapsnivå og økonomi.

- **Videreutvikle kontakt – samtykkeskjema** – utvikle et verktøy for bedre tilgjengelighet og ivaretagelse av taushetsplikten.

- **Fellesskap og inkludering**

For ombudet handler inkludering om den enkeltes rett til å ha en betydningsfull plass i fellesskapet. Dette må det jobbes med på individ-, klasse-, og skolenivå, samt i lærebedrifter. Vi trenger å oppleve å være en del av et fellesskap, hvor vi har vår plass og det betyr noe om vi er der eller ikke. Det er viktig å skape og støtte fellesskap som gir barn og unge rike og varierte opplevelser av tilhørighet.

- **Medvirkning**

Medvirkning er en rettighet i opplæringsloven. Elever og lærlinger har alle rett til å påvirke egen skolehverdag og opplæring. At elevene sammen får påvirke i fellesskap, er avgjørende for å lykkes i det systematiske arbeidet for et trygt og godt skolemiljø - et miljø der ingen opplever krenkelser, utenforskap eller mobbing. Ombudene har erfart at ved å få med elevene i skoleutvikling, øker sjansen for at skolemiljøtiltakene virker. Ombudet har hatt tett dialog og møter med avdeling kultur og folkehelse, med et felles mål om at barn og unge skal oppleve reell medvirkning/ få innflytelse.

Ombudet skal fortsatt jobbe med og tilrettelegge for:

- medvirkning for enkelteleven og elevrådet.
- at alle skoler lar alle elever få likeverdig medvirkning, uavhengig av funksjonsnivå.
- timefastsatt klassens time der det er tid til å jobbe med klassemiljø og andre temaer.
- et felles mandat og oppgavebeskrivelse for elevrådskontakten.
- følge med på at intern opplæringsplan i lærebedriftene kvalitetssikres

12. FREMTIDEN – FELLES OMBUDSTJENESTE?

Det er en sentral del av ombudenes oppgave å gjøre oss selv overflødige, for det er nettopp når barnehager, skoler og lærebedrifter ivaretar barn og unge i sitt arbeid, at vi har lyktes med vår oppgave. Denne delen av ombudenes oppgave er en ledestjerne, der vi er med på å støtte barn, elever, lærlinger, foresatte, ansatte, ledere og andre til det beste for barn og unges oppvekst. Dette for at barn og unge skal kunne fullføre utdanningsløp og etter hvert ta del i et yrkesliv.

Vår erfaring viser at manglende innsats i barnehager og grunnskoler skaper etterspill i videregående skole og læreløpet. Elever som opplever mobbing og utenforskap tidlig i sin skolegang, bærer byrden gjennom hele utdanningen sin. Dette er et problem som krever en helhetlig tilnærming, og som ombud er det vårt ansvar å bidra til løsninger.

Vi tenker at å jobbe for en helhetlig oppvekststjeneste/ombudstjeneste kan være både fremtidsrettet og ressursbesparende. Kompleksiteten i henvendelsene blir mer krevende og krever ulike tilnærminger i kommunikasjon og samhandling. Inkludering og respekten for mangfoldet, gjennom å lytte, anerkjenne og handle, er førende i vårt arbeid. Ombudstjenesten blir veldig sårbar ved sykdom, sykemelding og høy belastning. Vi ønsker å benytte og utnytte hverandres kunnskap og kompetanse mye bedre, da ved å jobbe på tvers. Ombudene har et bredt erfaringsgrunnlag fra oppvekst- og utdannings- sektoren. Ombudene besitter høy kompetanse innen feltet barnehage – videregående opplæring. Arbeidet med tidlig innsats og fokus på forebygging av mobbing fra barnehage og ut læreløpet, da med særlig fokus på et inkluderende barnehage-, skole-, og arbeidsmiljø, er svært viktig for ombudene.

Henvendelsene til både mobbeombudet og elev- og lærlingeombudene er økende, særlig knyttet til skole- og arbeidsmiljø. For å kunne gi bedre tjenester til de som tar kontakt med oss, er vi opptatt av å se både på antall ombud og organiseringen av ombudstjenesten.

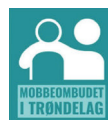
Dagens ordning er sårbar og krevende da ombudene ofte står alene og vi får ikke godt nok utnyttet mulighetene ved å være et felles ombudsteam. Dette er noe vi ønsker å endre ved å være organisert som et ombudsteam/ombudstjeneste, bestående av Mobbeombudet og Elev- og lærlingombudet. Vi mener at dette vil styrke tjenesten både faglig og kollegialt. Ombudene har allerede et samarbeid, men ser verdien av å systematisere dette ytterligere. Ved å organisere ombudene i et team kan det gi verdifulle perspektiv på helheten i ombudsarbeidet – fra barnehage til videregående opplæring.

Ombudsordningen er omfattende, og den innebærer at en skal være tilgjengelig for alle kommuner og deres barnehager, skoler og lærebedrifter i Trøndelag. For å kunne gi en bedre tjeneste er det et behov for flere ombud.

«Samarbeid staves med to bokstaver - VI!»
(Thomas Nordahl)

Benthe Asp
Pia Immerstein Larsen
Elev- og lærlingombud

Linda Hojem
Mobbeombud

VEDLEGG

Mobbeombudet

Mobbeombudets mandat:

«Mobbeombudet skal støtte og veilede barn, elever og foreldre slik at disse får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i barnehage og grunnskole.

Mobbeombudet skal i samarbeid med elev- og lærlingombudet (ELO) i sitt fylke, bidra til at elever og lærlinger får ivaretatt sine rettigheter til et godt psykososialt miljø i videregående opplæring»

Mobbeombudets oppgaver:

Individuelt retta arbeid

- Veilede og gi råd til barn og unge, foresatte og andre i enkeltsaker
- Gå i dialog med barnehager og skoler i vanskelige saker
- Bidra til at barnehagebarn og elever får ivaretatt rettighetene sine til et trygt og godt psykososialt miljø, som fremmer helse, trivsel og læring

Lavterskel-
tilbud

Gratis

Uavhengig

Taushetsplikt

Barnas
talsperson

Forebyggende arbeid

- Styrke det lokale arbeidet med å fremme trygge og gode barnehage- og skolemiljø
- Informasjon, faglig formidling og veiledning til barn, elever og foresatte, ledere og ansatte i barnehager, skoler og andre som jobber med barn og unge
- Samarbeide med andre aktører, både offentlige, private og frivillige

Elev- og lærlingombudet i Trøndelag

FORMÅL OG ORGANISERING

Elev- og lærlingombudet i Trøndelag (ELOT) er fylkestingets ombud for videregående opplæring.

ELOT skal dekke alle som befinner seg i et opplæringsløp i regi av Trøndelag fylkeskommune.

For private videregående skoler kan ombudet engasjere seg på saksområder der Trøndelag fylkeskommune har et ansvar. Ombudets viktigste oppgave er å styrke og videreutvikle elevers, lærlinger og lærekandidaters medvirkning og deltakelse i opplæringen. Ombudet skal handle på et fritt og selvstendig grunnlag og skal derfor være uavhengig av administrativ og politisk ledelse i det faglige arbeidet.

MANDAT

- Ombudet skal handle på fritt og selvstendig grunnlag, og være uavhengig av administrativ og politisk ledelse i det faglige arbeidet.
- Ombudet skal styrke og videreutvikle elevers, lærlingers og lærekandidaters medvirkning og deltakelse i opplæringen.
- Ombudet skal være en brobygger - et bindeledd mellom elever, lærlinger og lærekandidater - og skolene, lærebedriftene og fylkeskommunen.
- Ombudet skal fremme samarbeid og dialog, og bidra til å forebygge misforståelser og konflikter.
- Ombudet skal bidra som en ressurs for alle aktører i skolesamfunnet og opplæringsinstitusjoner, både som en kritisk samarbeidspartner og pådriver på elever, lærlinger og lærekandidaters premisser.
- Ombudet skal bidra til at skole og lærlingeplasser blir en viktig og trygg arena for integrering.

ARBEIDSOPPGAVER

- Arbeide for at alle elever, lærlinger og lærekandidater skal få en rettferdig behandling etter lov, forskrift og fylkeskommunalt regelverk.
- Samarbeide med skolene, elevorganisasjonen, lærlingerådet, opplæringskontorene, bedriftene og partene i arbeidslivet, fylkeskommunen og andre instanser som ombudet måtte finne hensiktsmessig.
- Delta i råd, utvalg og forum hvor elever- og lærlinginteresser bør være representert.
- Være en pådriver for at skolene og opplæringsinstitusjonene følger de sentrale styringsdokumenter hva angår elever, lærlinger og lærekandidaters rettigheter og plikter.
- Årlig legge frem en rapport til fylkestinget i Trøndelag om sin virksomhet

Trøndelag fylkeskommune
Trøndelagen fylhkentjelte

Kontrollutvalgets årsmelding 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

07/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&14

Arkivsaknr 24/161 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget oversender årsmeldingen til fylkestinget med følgende forslag til vedtak:

Fylkestinget tar kontrollutvalgets årsmelding for 2024 til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget utøver kontrollfunksjonen på vegne av fylkestinget. Kontrollutvalget rapporterer løpende til fylkestinget om resultatene av kontrollarbeidet. Rapporteringen skjer blant annet ved oversendelse av årsmelding, rapporter fra forvaltningsrevisjoner, eierskapskontroller og forenklet etterlevelseskontroll. I tillegg offentliggjøres kontrollutvalgets saker ved at disse publiseres på kontrollutvalgets hjemmeside.

Kontrollutvalgets virksomhet for 2024 er oppsummert i en egen rapport. Formålet er å gi en oversikt over saker som ble behandlet av kontrollutvalget, herunder gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, orienteringer, uttalelser til årsregnskap mv. Sekretariat viser til utkast til årsmelding for kontrollutvalgets virksomhet for 2024, se vedlegg.

Av regnskapet for 2024 fremgår det at det er et merforbruk på ca kr 310 000 for godtgjøringer og sosiale utgifter. Dette er i realiteten et regnskapsteknisk merforbruk fordi leder og nestleder sine verv som ikke gjelder kontrollutvalget har blitt regnskapsført på kontrollutvalget. Utgiftene til revisjon ble 376 000 høyere enn budsjettert fordi kontrollutvalgets budsjettforslag ble vedtatt før årsmøtet i revisjon. For 2025 vil dette rettes opp.

Vurdering og konklusjon

Eventuelle forslag til endringer innarbeides før årsmeldingen legges frem for behandling i fylkestinget.

Konsek
TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

**Kontrollutvalgets
årsrapport 2024**

Trøndelag
fylkeskommune

1. Innhold

1.	Innhold.....	1
2.	Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	2
2.1	Kontrollutvalgets sammensetning 2024	2
2.2	Rammer for utvalgets arbeid.....	3
2.3	Kontrollutvalgets ressurser	4
2.3.1.	Sekretariat.....	4
2.3.2.	Revisjon.....	4
2.3.3.	Økonomi.....	4
3.	Lovpålagte oppgaver.....	5
3.1	Regnskapsrevisjon.....	5
3.1.1.	Årsregnskap.....	5
3.1.2	Forenklet etterlevelseskontroll.....	5
3.2	Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.....	5
3.3	Forvaltningsrevisjoner.....	6
3.4	Eierskapskontroll	6
3.5	Påse-ansvar overfor revisor	6
4	Annet arbeid i utvalget.....	7
4.1	Møter.....	7
4.2	Henvendelser	7
4.3	Orientering fra fylkesdirektør.....	7
4.4	Virksomhetsbesøk	7
4.5	Rapporter fra statlige tilsyn	7
4.6	Opplæring og faglig samarbeid.....	8
5	Avslutning.....	8
6	Vedlegg; Sakliste 2024.....	9

Årsrapporten gir en oversikt over medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalget, utvalgets arbeid og økonomi i 2024.

2. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle fylkeskommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av fylkestinget¹. Kontrollutvalget er fylkesfylkestingets kontrollorgan som skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning for fylkestinget.

2.1 Kontrollutvalgets sammensetning 2024

Det er strenge krav til hvilke roller kontrollutvalgets medlemmer kan ha når de er medlem av utvalget. De kan blant annet ikke være ansatt i kommunen eller ha en ledende rolle (for eksempel styremedlem) i selskaper om fylkeskommunen eier.

I perioden 01.01.2024 – 11.12.2024

Medlemmer			Varamedlem i henhold til liste
Ina H Pedersen	AP	Leder	For Pedersen og Martinsen (Ap) 1.vara John Einar Høvik 2.vara Ida Broholm
Jonas Ali Ghanizadeh	MDG	Nestleder	For Ghanizadeh (MDG) 1.vara Aurora Meland Winger
Jan Thore Martinsen Nils Forren Tove Eivindsen	Ap Sp V	Medlem Medlem Medlem	For Forren (Sp) 1. vara Rune Hjulstad For Eivindsen (V) 1. Elisabeth Paulsen

Fylkestingets representanter i kontrollutvalget var Ina H Pedersen og Jonas A Ghanizadeh.

¹ Jf. kommuneloven § 23.1

I perioden 12.12.2024 – 31.12.2024

Medlemmer			Varamedlemmer i henhold til liste
Ina H Pedersen	Ap	Leder	1.vara John Einar Høvik 2.vara Grete Bækken Mollan
Hallgeir F Opdal	R	Nestleder	1.vara Eivind Harsvik 2. vara Rolf Sturla Velde, SV
Jan Thore Martinsen	Ap	Medlem	1. vara Ida Broholm 2. vara Anne Sophie Hunstad
Nils Forren	Sp	Medlem	1. vara Rune Hjulstad 2.vara Nina Kristin Ryjord Nielsen
Tove Eivindsen	V	Medlem	1. vara Elisabeth Paulsen 2.vara Bente Kjøsnes

Fylkestingets representanter i kontrollutvalget er Ina H Pedersen og Hallgeir Opdal.

2.2 Rammer for utvalgets arbeid

Kommuneloven og kontrollutvalgets reglement² utgjør rammen for kontrollutvalgets arbeid. Kontrollutvalget skal bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

Kontrollutvalget skal sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Påse at regnskapsrevisjonen gjennomføres etter gjeldende lover og forskrifter.
- Sørge for at kontroll med den økonomiske forvaltningen skjer etter gjeldene bestemmelser og vedtak.
- Gjennomføre forvaltningsrevisjoner — bestilling, gjennomføring og oppfølging.
- Eierskapskontroll— bestilling, gjennomføring og oppfølging.
- Påse at vedtak som fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp.
- Utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i fylkeskommunen.
- Kontrollutvalget innstiller til fylkestinget for om valg av revisjonsordning og sekretariatsordning.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med en effektiv og forsvarlig forvaltning av fylkeskommunens ressurser.

Fylkestinget kan be kontrollutvalget om å utføre konkrete kontrolloppgaver.

² [Reglement for kontrollutvalget](#)

2.3 Kontrollutvalgets ressurser

2.3.1. Sekretariat

Kontrollutvalget har hatt sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS. Trøndelag fylkeskommune er en av deltagerne/eierne sammen med 47 andre kommuner.

2.3.2. Revisjon

Fylkeskommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA (RMN). Fylkeskommunen har levert samtlige revisjonstjenester.

2.3.3. Økonomi

Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon som følger innstillingen til årsbudsjettet til fylkestinget³. I 2024 fikk kontrollutvalget rammen de ba om.

Kontrollutvalgets regnskap

Arts-gruppe	Tekst	Regnskap 2024	Budsjett 2024
000 – 099	Godtgjørelser og sosiale utgifter	1 155 898	845 856
100 – 499	Driftsutgifter, kurs og reiser	181 971	272 00
	SUM	1 337 869	1 117 856

Godtgjørelser og sosiale utgifter kommer ut med et regnskapsteknisk merforbruk fordi leder og nestleder sine verv som ikke gjelder kontrollutvalget har blitt regnskapsført på kontrollutvalget.

Kjøp av sekretariats- og revisjonstjenester

Art	Tekst	Regnskap 2024	Budsjett 2024
375	Sekretariat og revisjon	7 652 500	7 437 500
	SUM DRIFTUTGIFTER	8 990 369	8 555 356

Utgiftene til revisjon ble 376 000 høyere enn budsjettet fordi kontrollutvalgets budsjettforslag ble vedtatt før årsmøtet i revisjon. I årsmøtet ble honoraret til revisjon økt og vedtatt til kr 5 734 000.

Merforbruket for godtgjørelser skyldes en feil i regnskapsføringen. Utgiftene til revisjonen ble økt etter at kontrollutvalget hadde vedtatt sitt budsjett.

Kostnaden til sekretariat og revisjon var på henholdsvis kr 1 918 500 og kr 5 734 000.

³ Se fylkestingets vedtak sak 128/23

3. Lovpålagte oppgaver

3.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

3.1.1. Årsregnskap

Kontrollutvalget skal uttale seg om de fylkeskommunale årsregnskapene. I 2024 avga kontrollutvalget uttalelse om fylkeskassen, UKM Norge FKF, TkMidt FKF samt konsolidert årsregnskap. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for fylkestinget og inngikk som beslutningsgrunnlag ved fylkestingets behandling av regnskapet for 2023⁴.

Kontrollutvalget hadde en merknad til fylkeskommunens konsoliderte årsregnskap om at de vedtatte finansielle måltallene for gjeld, gjeldsgrad og netto driftsresultat ikke var oppfylt.

3.1.2 Forenklet etterlevelseskontroll

Regnskapsrevisor gjennomfører årlig en enkel kontroll av den økonomiske forvaltningen ut fra en risiko – og vesentlighetsvurdering av hvor det kan være risiko for at fylkeskommunen ikke etterlever sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet.

Det ble undersøkt enkelte områder innen⁵

1. bestemmelsen i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
2. bestemmelsene i bokføringslov og forskrift om dokumentasjon, og egne rutiner på valget kriterier for tilskudd/overføringsutgifter.

Revisor hadde ingen bemerkninger til de kontrollerte områdene.

3.2 Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal utrede behovet for, planlegge og bestille forvaltningsrevisjoner i fylkeskommunen og fylkeskommunens selskaper. Det samme gjelder for eierskapskontroller.

Arbeidet baseres på en fireårig plan som skal vedtas av fylkestinget. Kontrollutvalget har gjennom en prosess over flere møter utarbeidet en plan for forvaltningsrevisjon for 2024 – 2028 og en plan for eierskapskontroller. ⁶ Både Revisjon Midt-Norge, administrasjon, tillitsvalgte og politikere kom med innspill til planen.

⁴ Fylkestingets vedtak sak 33/24, 34/24 og 35/24.

⁵ Kontrollutvalgets sak 10/24

⁶ Fylkestingets vedtak 52/24 [Plan for forvaltningsrevisjon 2024-2028](#) og 53/24 [Plan for eierskapskontroll 2024-2028](#)

3.3 Forvaltningsrevisjoner

Følgende forvaltningsrevisjoner ble behandlet av fylkestinget i 2024:

- Fylkesveier - Trygge, bærekraftige og miljøvennlige fylkesveger⁷
- Vegadministrasjonen - Fra sams vegadministrasjon til fylkeskommunen⁸
- Investeringer og vedlikehold av kulturbygg⁹

Etter at fylkestinget har behandlet en forvaltningsrevisjon følger kontrollutvalget opp denne etter ca. et halvt år til 1 år etter at forvaltningsrevisjonen ble behandlet av fylkestinget. Følgende forvaltningsrevisjon ble fulgt opp og endelig avsluttet i 2024:

- Filmsatsingen i Trøndelag¹⁰

Kontrollutvalget har følgende forvaltningsrevisjoner i bestilling og under utarbeidelse:

- Læreplasser og oppfølging av lærlinger
- Gjennomføring av videregående opplæring
- Gjennomføringsevne i Miljøpakken
- Fylkeskommunen som byggherreorganisasjon

Ut fra kontrollutvalgets ressurser behandles det 3 - 4 forvaltningsrevisjonsrapporter i året. Kontrollutvalget vurderer om risiko er endret når prosjekter fra plan for forvaltningsrevisjon velges.

3.4 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god. Fylkeskommunens eierskapsmelding er grunnlaget for eierstyringen.

Det er ikke gjennomført noen eierskapskontroller i 2024.

Det er gjennomført en oppfølging av eierskapskontroll om fylkeskommunens eierstyring¹¹.

3.5 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisorene blir overholdt. Det kan for eksempel være krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Revisor har dokumentert dette overfor kontrollutvalget.

⁷ Fylkestingets vedtak sak 54/24

⁸ Fylkestingets vedtak sak 55/24

⁹ Fylkestingets vedtak sak 88/24

¹⁰ Kontrollutvalgets sak 5/24

¹¹ Kontrollutvalgets sak 26/24

Kontrollutvalget hatt en god dialog med revisorene og fått løpende informasjon om revisjonsarbeidet. For regnskapsrevisjon orienterer oppdragsansvarlig revisor rutinemessig i utvalgets møter. Når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller er dialogen knyttet til de enkelte undersøkelsene.

4 Annet arbeid i utvalget

4.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2024 avholdt 12 møter og behandlet 98 saker. En fullstendig oversikt er vedlagt. Kontrollutvalgets saker kan leses på utvalgets nettside.¹²

4.2 Henvendelser

Kontrollutvalget har ikke mottatt noen henvendelser i 2024.

4.3 Orientering fra fylkesdirektør

Kontrollutvalget kan på eget initiativ be om orienteringer i fra administrasjonen for å ivareta det løpende kontrollansvaret. Kontrollutvalget har benyttet seg av dette flere ganger. Tema har vært:

- Orientering om fylkeskommunens ansvar for arbeidsmiljøet for lærlinger ute i bedrift¹³
- Mulige risiko knyttet til at fylkeskommunalt ansatte tildeles styreverv i selskaper som fylkeskommunen eier.¹⁴
- Orientering om innarbeidelsen av helhetlig internkontrollsystem.¹⁵
- Orientering om fylkesbibliotekets rolle i forhold til folkebibliotekloven.¹⁶

4.4 Virksomhetsbesøk

Kontrollutvalget har gjennomført virksomhetsbesøk hos Guri Kunna vidergående skole og arbeidet med Frøyatunnelen.¹⁷

4.5 Rapporter fra statlige tilsyn

Kontrollutvalget blir orientert om resultatene av statlige tilsyn i fylkeskommunen og hva fylkesdirektøren gjør for å korrigere feil og mangler.

¹² www.konsek.no/kontrollutvalg/trondelag-fylkeskommune

¹³ Kontrollutvalgets sak 40/24

¹⁴ Kontrollutvalgets sak 82/24 og 96/24

¹⁵ Kontrollutvalgets sak 97/24

¹⁶ Kontrollutvalgets sak 98/24

¹⁷ Kontrollutvalgets sak 52/24

Det er ikke gjennomført noen en orientering i 2024 på grunn av få tilsyn.

4.6 Opplæring og faglig samarbeid

Medlemmene i kontrollutvalget har gjennom fjoråret fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid via Konsek Trøndelag, NKRF og Forum for kontroll og tilsyn (FKT).

Utvalget har vært representert på:

- Regionsamlingen for Konsek sine kontrollutvalg
- NKRF sin samling for kontrollutvalg
- FKT sin kontrollutvalgskonferanse
- Konsek sin samling for kontrollutvalg
- Kontrollutvalgsskolen i regi av FKT

5 Avslutning

Årsrapporten er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget, og utvalgets saker ligger åpent på www.konsek.no

Utvalget håper at fjorårets virksomhet har bidratt til å styrke tilliten til lokaldemokratiet.

Vi vil takke fylkestinget, administrasjonen i Trøndelag fylkeskommune og Revisjon Midt-Norge for samarbeidet.

Kontrollutvalget , 18. februar 2025

6 Vedlegg; Sakliste 2024

Møtedato	Saknr	Sakstittel
13.02.2024	01/24	Endring i problemstilling - forvaltningsrevisjon for fylkesveier
	02/12	Endring i problemstilling - forvaltningsrevisjon for vegadministrasjon
	03/12	Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og fylkesdirektørens innspill til plan for forvaltningsrevisjon
	04/12	Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering og fylkesdirektørens innspill til plan for eierskapskontroll
	05/15	Referatsaker
	06/12	Opplæring av kontrollutvalget
	07/12	Innspill til kontrollarbeidet
	08/12	Godkjenning av møteprotokoll
	09/12	Kontrollutvalgets årsmelding 2023
12.03.2024	10/24	Forenklet etterlevels kontroll av økonomifunksjonen
	11/24	Innføring i fylkeskommunenes årsregnskap
	12/24	Innspill fra tillitsvalgte og medvirkningsorganer til plan for forvaltningsrevisjon
	13/24	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
	14/24	Opplæring av kontrollutvalget - 12.03.2024
	15/24	Referatsaker
	16/24	Godkjenning av møteprotokoll
14.03.2024	17/24	Innspill fra politisk side til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll
	18/24	Godkjenning av møteprotokoll fra dagens møte
09.04.2024	26/24	Oppfølging av eierskapskontroll for eierstyring
	27/24	Oppfølging av forenklet etterlevels kontroll for regnskapsåret 2022 - internkontroll
	28/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap for 2023 for UKM Norge Trøndelag FKF
	29/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskap for 2023 for Kompetansesenteret Tannhelse Midt FKF
	30/24	Revisjonsnotat til Kompetansesenteret Tannhelse Midt Trøndelag FKF
	31/24	Kontrollutvalgets uttalelse om årsberetning og årsregnskapene for 2023 for Trøndelag fylkeskommune
	32/24	Revisjonsnotat til Trøndelag Fylkeskommune
	33/24	Arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger - forvaltningsrevisjon
	34/24	Arbeid med risiko- og vesentlighetsvurderinger - eierskapskontroll
	35/24	Referatsaker
	36/24	Opplæring av kontrollutvalget - 09.04.2024
	37/24	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
	38/24	Godkjenning av dagens møteprotokoll

21.05.2024	39/24	Forsinket leveranse av forvaltningsrevisjonsrapport for investeringer og vedlikehold av kulturtilbud
	40/24	Orientering om fylkeskommunens ansvar for arbeidsmiljøet for lærlinger ute i bedrift
	41/24	Plan for forvaltningsrevisjon 2024 - 2028
	42/24	Plan for eierskapskontroll 2024 - 2027
	43/24	Plan for virksomhetsbesøk på kontrollutvalgets møte den 10. juni
	44/24	Referatsaker
	45/24	Innspill til kontrollarbeidet
	46/24	Godkjenning av dagens møteprotokoll
	47/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - Fylkesveier
	48/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - Vegadministrasjonen
29.05.2024	49/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - Fylkesveier
	50/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - vegadministrasjonen
	51/24	Godkjenning av møteprotokoll
10.06.2024	52/24	Virksomhetsbesøk hos Guri Kunna videregående skole og befarings av Frøyatunnelen
	53/24	Budsjettkontroll for kontrollarbeidet per 30.04.2024
	54/24	Forslag til Studieturer for kontrollutvalget i 2024 og 2025
	55/24	Aktuelle artikler og tolkninger som gjelder kontrollarbeidet
	56/24	Referatsaker
	57/24	Innspill til kontrollarbeidet
	58/24	Godkjenning av møteprotokoll
27.08.2024	59/24	Rapport fra forvaltningsrevisjon - Investeringer og vedlikehold av kulturbygg
	60/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon - Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet
	61/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon - gjennomføring av videregående opplæring
	62/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon - Fylkeskommunen som byggherreorganisasjon
	63/24	Bestilling av forvaltningsrevisjon - lærlingeplasser og oppfølging av lærlinger
	64/24	Studietur for kontrollutvalget i 2025 - forslag til turer og innhold
	65/24	Mottak av henvendelser
	66/24	Referatsaker
	67/24	Innspill til kontrollarbeidet
	68/24	Godkjenning av møteprotokoll fra dagens møte
17.09.2024	69/24	Ny bestilling av forvaltningsrevisjon - Ressursbruk og gjennomføringsevne i samferdselsprosjekter og i miljøpakkesamarbeidet
	70/24	Tilbakemelding fra fylkesdirektøren om gjennomføring av befaringer i forbindelse med møter i folkevalgte organ
	71/24	Ansvarsområde til hovedutvalg for beredskap, klima og miljø
	72/24	Revidering av kontrollutvalgets mediestrategi
	73/24	Opplæring av kontrollutvalget 17.09.2024

	74/24	Innspill til kontrollarbeidet
	75/24	Godkjenning av dagens møteprotokoll
	76/24	Budsjettforslag 2025 med forslag til økonomiplan 2025-2028 for kontrollarbeidet
	77/24	Mulige risiko knyttet til at fylkeskommunalt ansatte tildeles styreverv i selskaper som fylkeskommunen eier.
15.10.2024	78/24	Presisering til bestilling av forvaltningsrevisjon - Gjennomføring av videregående opplæring
	79/24	Forvaltningsrevisjon læreplasser og oppfølging av lærlinger - prosjektplan
	80/24	Revisjonsstrategi for regnskapsåret 2024
	81/24	Risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for forenklet etterlevelseskontroll - Orientering fra revisor
	82/24	Vurderinger knyttet til at fylkeskommunalt ansatte har styreverv i selskaper som fylkeskommunen eier.
	83/24	Studietur til Oslo januar 2025 - utkast til program
	84/24	Kontrollutvalgets møteplan for 2025
	85/24	Arbeidet med revidering av kontrollutvalgets medie- og kommunikasjonsstrategi
	86/24	Aktuelle artikler og tolkninger som er aktuelle for kontrollutvalgsarbeidet - 15.10.2024
	87/24	Innspill til kontrollarbeidet
	88/24	Godkjenning av møteprotokoll fra dagens møte
12.11.2024	89/24	Referatsaker
	90/24	Forvaltningsrevisjon 'Gjennomføring av videregående opplæring' - prosjektplan
	91/24	Budsjettforslag 2025 med forslag til økonomiplan 2025-2028
	92/24	Kontrollutvalgets årsplan for 2025
	93/24	Folkevalgteopplæring - aktuelle artikler og tolkning for kontrollarbeidet
	94/24	Innspill til kontrollarbeidet
	95/24	Godkjenning av møteprotokoll
10.12.2024	96/24	Orientering - Fylkesdirektørens vurderinger ved bruk av ansatte i styreverv i fylkeskommunale selskaper
	97/24	Orientering om innarbeidelsen av helhetlig internkontrollsystem - oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll 2022
	98/24	Orientering om fylkesbibliotekets rolle i forhold til folkebibliotekloven
	99/24	Forvaltningsrevisjon - Gjennomføringsevne i Miljøpakkesamarbeidet - Prosjektplan
	100/24	Forvaltningsrevisjon med tema 'Fylkeskommunen som byggherreorganisasjon' - Prosjektplan
	101/24	Revidering av kontrollutvalgets kommunikasjonsplan
	102/24	Referatsaker
	103/24	Innspill til kontrollarbeidet
	104/24	Godkjenning av dagens møteprotokoll
NB! Saksnummer 19 - 25 mangler på grunn av en feil i sakbehandlingssystemet vårt.		

Aktuelle artikler og tolkning for kontrollarbeidet - 18.02.2025

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

08/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/508 - 18

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet, til orientering.

Vedlegg

Nye tolkninger fra departementet om valgbarhet til kontrollutvalget
Data om hvordan kommuner og fylkeskommuner organiserer seg

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den fylkeskommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem noen artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv.

Følgende artikler legges frem:

1. Nye tolkninger fra departementet om valgbarhetsreglene for kontrollutvalget
Saken er hentet fra FKT sin hjemmeside den 12. desember, og omhandler en vurdering av valgbarheten for medlemmer av kontrollutvalget ut fra ulike situasjoner.
2. Nye data om hvordan kommuner og fylkeskommuner organiserer seg
Saken er hentet fra kommunal- og distriktsdepartementet sin hjemmeside den 11.februar 2025. Rapporten viser hvordan kommuner og fylkeskommuner organiserer seg og løser sine oppgaver fra 1985 og frem til i dag.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan informasjon som fremkommer i de vedlagte dokumentene til orientering.

Nye tolkninger fra departementet om valgbarhetsreglene for kontrollutvalg

Tolkningene er svar på henvendelse fra fra NKRF – kontroll og revisjon i kommunene. Henvendelsen dreier seg om valgbarhetsreglene i kommuneloven § 23-1 tredje ledd.

12.12.2024

[Svar på spørsmål om valgbarhetsreglene for kontrollutvalg \(002\)](#)

Departementets konklusjoner

Oppdragstakere og oppdragstakeravtaler (§ 23-1 tredje ledd bokstav f)

Departementet mener begrepet ansatte må tolkes som at det omfatter alle som har et slikt forhold til kommunen at de kan regnes som arbeidstaker og har kommunen som arbeidsgiver. Om ansettelsesavtalen kalles oppdragstakeravtale har ikke selvstendig betydning. Dersom personen anses som arbeidstaker vil personen være ansatt i kommunen og utelukket fra valg i kontrollutvalget, jf. kommuneloven § 23-1 tredje ledd bokstav f.

Fjellstyrer og nasjonalpark- og verneområdestyrer (§ 23-1 tredje ledd bokstav c)

Departementet antar at fjellstyrer er statlige og ikke kommunale organer. Statlige organer er ikke folkevalgte organer etter kommuneloven, selv om medlemmene av organet velges av kommunestyret. Departementet legger dermed til grunn at å være medlem av et fjellstyre eller nasjonalpark- og verneområdestyre ikke gjør at vedkommende er utelukket fra valg til kontrollutvalget etter § 23-1 tredje ledd bokstav c.

Samvirkeforetak (§ 23-1 tredje ledd bokstav g)

Samlet mener departementet det må legges til grunn samvirkeforetak ikke kan anses som et selskap som kommunen har eierinteresser i etter § 23-1 tredje ledd bokstav g. Personer med ledende stilling og medlemmer/varamedlemmer av styret, er dermed ikke utelukket fra å bli valgt inn i kontrollutvalget. Departementet understreker likevel at personer med sentrale verv i samvirkeforetak regelmessig kan komme i situasjoner hvor det blir stilt spørsmål om vedkommende er inhabil.

Representantskap til kommunalt oppgavefelleskap og interkommunale politiske råd (§ 23-1 tredje ledd bokstav h)

Departementets konklusjon er at representantskapsmedlemmer i interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap ikke er utelukket fra verv i kontrollutvalget. En slik forståelse er også lagt til grunn i juridisk teori, se Roald Hopsnes i Karnov lovkommentar (note 15 til § 23-1 tredje ledd bokstav h, à jour 20. oktober 2023) og Bent Devik i Juridika (lovkommentar til § 23-1 tredje ledd, à jour per 1. juli 2023).

Nye data om hvordan kommuner og fylkeskommuner organiserer seg

Datainnsamlingen er gjennomført av By- og regionforskningsinstituttet NIBR på oppdrag fra departementet.

Kommunal- og distriktsdepartementets organisasjonsdatabase gir nye tall om hvordan norske kommuner og fylkeskommuner organiserer seg politisk og administrativt, og hvordan de jobber for å informere og ha dialog med innbyggerne. Nå er nye data samlet inn i 2024 offentliggjort.

Lenker:

[Rapporten for 2024 er fritt tilgjengelig for nedlastning fra regjeringen.no.](#)

I tillegg er det laget en nettside som presenterer sentrale funn, som er tilgjengelig på [organisasjonsdatabasen.no](#).

Les mer om organisasjonsdatabasen i artikkelen [Nye data om kommunal og fylkeskommunal organisering – regjeringen.no](#).

Kilde: Kommunal- og distriktsdepartementet

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

09/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/49 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Nyvalg av kontrollutvalget - Fylkestingets vedtak i sak 142-24, møte 11.12.2024

Vedtak fylkestinget sak 124 Kontrollutvalgets årsplan for 2025.PDF

Vedtak fylkesting sak 123 Ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag fra 1. januar 2025.PDF

Vedlegg 1. Forslag til selskapsavtale, Konsek, fra 1. januar 2025.PDF

Vedlegg 2. Møtebok - representantskapet 5. november 2024.PDF

Saksopplysninger

Følgende referatsaker legges frem for utvalget til orientering:

1. Nyvalg av kontrollutvalget
Fylkestinget gjorde i sak 142/24 den 11. desember nyvalg av kontrollutvalget.
2. Fylkestingets behandling av kontrollutvalgets årsplan i sak 124/24 den 11. desember.
3. Fylkestinget vedtok ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag IKS i sak 123/24 den 11. desember.
Bakgrunnen for saken var at Tynset kommune ønsket å gå inn som eier.
4. Fylkestinget vedtok kontrollutvalget budsjettforslag for 2025 i sak 122/24 den 11. desember. Saken kan leses i vedlagte lenke: [Saksprotokoll handlings- og økonomiplan 2025 - 2028](#)

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta vedlagte referatsaker til orientering.

Saksprotokoll

Nyvalg av kontrollutvalg

Arkivsak-dok. 202323713
Saksbehandler Siri Houmstuen Ringset

Saksgang	Møtedato	Saknr
Valgutvalg 2023-2027	05.12.2024	33/24
Valgutvalg 2023-2027	11.12.2024	48/24
Fylkesting 2023-2027	11.12.2024	142/24

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.12.2024 sak 142/24

Fylkesting 2023-2027 sitt vedtak

1. Hallgeir Opdal (R) gis fritak fra sitt verv som medlem av rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne (RLF). Nyvalg av rådet gjøres i første møte i fylkestinget i 2025. Frem til da møter hans vara fast i rådet.

2. Som medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalget velges:
Medlemmer:

1. Ina Pedersen (A)
2. Jan Thore Martinsen
3. Hallgeir Opdal (R)
4. Nils Forren
5. Tove Eivindsen

Varamedlem for medlem 1:

1. John Einar Høvik (A)
2. Grete Bækken Mollan

Varamedlem for medlem 2:

1. Ida Broholm
2. Anne Sophie Hunstad

Varamedlem for medlem 3:

1. Eivind Harsvik (R)
2. Rolf Sturla Velde (SV)

Varamedlem for medlem 4:

1. Rune Hjulstad

2. Nina Kristin Rydjord Nielsen

Varamedlem for medlem 5:

1. Elisabeth Paulsen
2. Bente Kjösnes

Som kontrollutvalgets leder velges: Ina Pedersen (A)

Som kontrollutvalgets nestleder velges: Hallgeir Opdal (R)

Behandling

Votering

Valgutvalgets innstilling	Enstemmig vedtatt
---------------------------	-------------------

Valgutvalgets innstilling

1. Hallgeir Opdal (R) gis fritak fra sitt verv som medlem av rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne (RLF). Nyvalg av rådet gjøres i første møte i fylkestinget i 2025. Frem til da møter hans vara fast i rådet.

2. Som medlemmer og varamedlemmer i kontrollutvalget velges:
Medlemmer:

1. Ina Pedersen (A)
2. Jan Thore Martinsen
3. Hallgeir Opdal (R)
4. Nils Forren
5. Tove Eivindsen

Varamedlem for medlem 1:

1. John Einar Høvik (A)
2. Grete Bækken Mollan

Varamedlem for medlem 2:

1. Ida Broholm
2. Anne Sophie Hunstad

Varamedlem for medlem 3:

1. Eivind Harsvik (R)
2. Rolf Sturla Velde (SV)

Varamedlem for medlem 4:

1. Rune Hjulstad
2. Nina Kristin Rydjord Nielsen

Varamedlem for medlem 5:

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

1. Elisabeth Paulsen
2. Bente Kjösnes

Som kontrollutvalgets leder velges: Ina Pedersen (A)

Som kontrollutvalgets nestleder velges: Hallgeir Opdal (R)

Saksprotokoll

Kontrollutvalgets årsplan for 2025

Arkivsak-dok. 202325431
Saksbehandler Hanne Kongsvik

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesting 2023-2027	11.12.2024	124/24

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.12.2024 sak 124/24

Fylkestingets vedtak

Fylkestinget tar kontrollutvalgets års- og møteplan for 2025, til orientering.

Behandling

Votering

Kontrollutvalgets innstilling	Enstemmig vedtatt
-------------------------------	-------------------

Kontrollutvalgets innstilling:

Fylkestinget tar kontrollutvalgets års- og møteplan for 2025, til orientering.

Saksprotokoll

Ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag fra 1. januar 2025

Arkivsak-dok. 202325431
Saksbehandler Hanne Kongsvik

Saksgang	Møtedato	Saknr
Fylkesutvalget 2023-2027	26.11.2024	264/24
Fylkesting 2023-2027	11.12.2024	123/24

Fylkesting 2023-2027 har behandlet saken i møte 11.12.2024 sak 123/24

Fylkestingets vedtak

Fylkestinget vedtar ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag fra 1. januar 2025.

Behandling

Habilitetsvurdering:

Representanten Karin Bakklund (KrF) ba fylkestinget om å vurdere hennes habilitet i saken. Bakgrunnen er at hun er styremedlem i Konsek Trøndelag IKS. Representanten fratrådte møtet under i forbindelse med habilitetsvurderingen. Bakklund ble av fylkestinget enstemmig vedtatt inhabil i behandling av saken i henhold til forvaltningsloven § 6 første ledd, bokstav e, alternativ 2 og deltok ikke i videre behandling av saken. Ingen vara møtte for representanten.

58 representanter var til stede under behandling av saken.

Votering

Fylkesutvalgets innstilling	Enstemmig vedtatt
-----------------------------	-------------------

Fylkesutvalgets innstilling:

Fylkestinget vedtar ny selskapsavtale for Konsek Trøndelag fra 1. januar 2025.

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Selskapsavtale for Konek Trøndelag IKS

§ 1 Selskapet

Konek Trøndelag IKS er et interkommunalt selskap opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper. Selskapet har følgende deltakere:

Alvdal kommune	Namsos kommune
Flatanger kommune	Namsskogan kommune
Folldal kommune	Oppdal kommune
Frosta kommune	Orkland kommune
Frøya kommune	Os kommune
Grane kommune	Osen kommune
Grong kommune	Overhalla kommune
Hattfjelldal kommune	Rana kommune
Heim kommune	Raarvihken tjielte - Røyrvik kommune
Hemnes kommune	Rennebu kommune
Hitra kommune	Røros kommune
Holtålen kommune	Selbu kommune
Høylandet kommune	Skaun kommune
Inderøy kommune	Snåasen tjielte - Snåsa kommune
Indre Fosen kommune	Steinkjer kommune
Leka kommune	Stjørdal kommune
Levanger kommune	Tolga kommune
Lierne kommune	Trøndelag fylkeskommune
Lurøy kommune	Tydal kommune
Malvik kommune	Tynset kommune
Melhus kommune	Vefsn kommune
Meråker kommune	Verdal kommune
Midtre Gauldal kommune	Ørland kommune
	Åfjord kommune

§ 2 Formål

Selskapets formål er å levere sekretariattjenester for kontrollutvalg for deltakerne i tråd med gjeldende lov og forskrift.

Selskapet kan kun drive annen virksomhet, herunder å danne andre selskaper og sammenslutninger, når dette har til hensikt å fremme hovedformålet.

§ 3 Hovedkontor

Hovedkontor er i Steinkjer kommune.

§ 4 Eierandeler og innskuddsplikt

Selskapets innskuddskapital er fordelt på 424 126 eierandeler. Hver deltaker plikter å skyte inn kr 25 000 (tjuefem tusen) per andel i tråd med følgende fordeling:

Deltaker	Andeler	Deltaker	Andeler
Trøndelag fylkeskommune	28	Grane kommune	1
Rana kommune	6	Grong kommune	1
Steinkjer kommune	6	Hattfjelldal kommune	1
Stjørdal kommune	6	Heim kommune	1
Levanger kommune	5	Hitra kommune	1
Melhus kommune	5	Hemnes kommune	1
Namsos kommune	5	Holtålen kommune	1
Orkland kommune	5	Høylandet kommune	1
Indre Fosen kommune	4	Leka kommune	1
Malvik kommune	4	Lierne kommune	1
Vefsn kommune	4	Lurøy kommune	1
Verdal kommune	4	Meråker kommune	1
Ørland kommune	4	Namsskogan kommune	1
Inderøy kommune	2	Os kommune	1
Midtre Gauldal kommune	2	Osen kommune	1
Oppdal kommune	2	Overhalla kommune	1
Røros kommune	2	Rennebu kommune	1
Skaun kommune	2	Røyrvik kommune	1
Tynset kommune	2	Selbu kommune	1
Alvdal kommune	1	Snåsa kommune	1
Flatanger kommune	1	Tolga kommune	1
Folldal kommune	1	Tydal kommune	1
Frosta kommune	1	Åfjord kommune	1
Frøya kommune	1		

Den enkelte deltaker svarer for en andel av selskapets forpliktelser tilsvarende eierandelen.

Selskapet skal opprettholde en egenkapital på et nivå som er hensiktsmessig for å ivareta selskapets drift.

§ 5 Andre forpliktelser til selskapet

Deltakerne forplikter seg til å kjøpe alle sekretariattjenester til eget kontrollutvalg fra selskapet. Deltakernes kjøp av tjenester skal reguleres i egen leveranseavtale som godkjennes av representantskapet.

Betalingsforpliktelser for den enkelte deltaker som følge av leveranseavtale fastsettes av representantskapet for ett år av gangen. Eventuelle endringer i deltakernes betalingsforpliktelser skjer ved årsskiftet etter kommunevalgperioden.

§ 6 Representantskapet

Representantskapet er selskapets øverste myndighet. Deltakerne velger én (1) representant hver med minst ett to personlige varamedlemmer i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

Hver representant har et antall stemmer tilsvarende eierandel slik fastsatt i § 4.

Representantskapet velger selv leder og nestleder.

Oppnevning av representantskapet følger kommunevalgperioden.

§ 7 Representantskapets møter

Representantskapets leder innkaller til representantskapsmøte minst én gang per år. Innkalling til representantskapsmøte skal skje i tråd med de frister som gjelder i Lov om interkommunale selskaper. Både innkalling og protokoll skal sendes representantskapets medlemmer og deltakerne.

Følgende saker skal årlig behandles av representantskapet:

1. Årsmelding og regnskap.
2. Tilskudd fra deltakerne for påfølgende år.
3. Budsjettrammer og økonomiplan.

Følgende beslutninger ligger til representantskapet og behandles ved behov:

1. Valg av styre.
2. Valg av valgkomité.
3. Valg av revisor.
4. Langsiktig strategi for selskapet
5. Låneopptak
6. Spørsmål om stiftelse, kjøp eller deltakelse i andre selskaper, samt inngåelse av langsiktige samarbeidsavtaler av økonomisk betydning.

Møtelederen skal sørge for at møter i representantskapet avvikles i tråd med reglene om vedtaksdyktighet, møteplikt, møterett, møteledelse og møteprotokoll og øvrige bestemmelser i lov om interkommunale selskaper.

Vedtak i representantskapet fattes med flertall av de avgitte stemmer, og ellers i tråd med lov om interkommunale selskaper.

§ 8 Valgkomité

Representantskapet skal nedsette en valgkomité og vedta instruks for valgkomiteen.

Valgperioden følger valgperioden til representantskapet. Styret fremmer innstilling på valgkomité og godtgjøring til denne. Valgkomiteen skal bestå av minst 3 medlemmer, og ha en sammensetning som representerer bredden av selskapets deltakere.

Valgkomiteen fremmer begrunnet forslag om valg av styre, leder og nestleder i representantskapet og godtgjøring til styret.

§ 9 Styret

Styret i selskapet består av seks (6) medlemmer med tilsvarende antall varamedlemmer i rekkefølge valgt av representantskapet, og ett (1) medlem med personlig varamedlem som velges av de ansatte.

Med unntak av representant valgt av de ansatte velges styrets medlemmer for to år, der tre medlemmer velges hvert år. Varamedlemmer oppnevnes for ett år.

Representantskapet velger årlig styreleder og nestleder blant styrets medlemmer.

Representantskapet fastsetter godtgjøring til styret, etter innstilling fra valgkomiteen.

§ 10 Styrets arbeid

Styremøter avvikles i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

Styret skal hver valgperiode fastsette en styreinstruks og en instruks for daglig leder, inkludert eventuell delegasjon av rett til å tegne selskapets firma.

Styret skal årlig evaluere eget arbeid. Oppsummering av denne evalueringen skal forelegges valgkomiteen.

§ 11 Daglig leder

Daglig leder ansettes av styret.

Daglig leder har ansvar for selskapets daglige drift innenfor den instruks som fastsettes av styret.

§ 12 Låneopptak og garantistillelse

Representantskapet vedtar rammer for virksomhetens låneopptak, begrenset oppad til kr. 2 000 000.

§ 13 Arbeidsgiveransvar

Styret har arbeidsgiveransvaret for de personer som til enhver tid er ansatt i virksomheten. Arbeidstakernes rettigheter etter lov og avtaleverk skal i sin helhet ivaretas av styret.

Selskapet skal være tilknyttet arbeidsgiverorganisasjon med tariffavtale. Selskapet skal være medlem av tjenestepensjonsordning med vilkår tilsvarende kommunalt ansatte.

Styret selv ansetter daglig leder og fastsetter lønn til daglig leder.

§ 14 Regnskap og revisjon

Styret har plikt til å sørge for regnskapsføring i tråd med lov og forskrift, og at det foretas revisjon av selskapet.

Regnskap skal føres etter regnskapsloven, og fastsettes av representantskapet. Selskapets regnskap skal revideres av statsautorisert, registrert revisor eller av kommunal revisor. Revisor velges av representantskapet.

§ 15 Endring av selskapsavtalen

Selskapsavtalen kan endres i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper.

§ 16 Uttreden

Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og

kreve seg utløst i tråd med reglene i lov om interkommunale selskaper. Uttreden vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv.

Ved uttreden skal deltaker betales tilbake sin relative andel av egenkapitalen, i tråd med fordelingen av andeler fastsatt i § 4, begrenset oppad til deltakerens innskutte kapital.

§ 17 Oppløsning

Selskapet kan oppløses etter reglene i lov om interkommunale selskaper dersom deltakerne er enige om det.

§ 18 Voldgift

Eventuell tvist om forståelsen av selskapsavtalen og om fordeling av utgifter eller i forbindelse med det økonomiske oppgjøret etter oppløsning, avgjøres endelig av en voldgiftsnemnd på tre medlemmer som oppnevnes av fylkesmannen, om ikke annen ordning følger av lov eller forskrift.

Ny selskapsavtale for Konsek fra 1. januar 2025

Behandles i utvalg
Representantskapet

Møtedato
05.11.2024

Saknr
07/24

Saksbehandler Torbjørn Berglann
Arkivkode FE-030, TI-&01
Arkivsaknr 24/487 - 4

Styrets forslag til vedtak

Representantskapet anbefaler deltakerkommunene i Konsek til å vedta den nye selskapsavtalen, som gjelder fra 1. januar 2025.

Behandling i representantskapet:

Randi Dille, styreleder og Torbjørn Berglann, daglig leder Konsek, orienterte om inntreden av Tynset i Konsek Trøndelag.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Representantskapet anbefaler deltakerkommunene i Konsek til å vedta den nye selskapsavtalen, som gjelder fra 1. januar 2025.

Vedlegg

Melding om politisk vedtak - Tynset kommune inn som eier i Konsek Selskapsavtale fra 1.januar 2025

Styrets behandling 22. oktober 2024

Daglig leder orienterte. Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Forslag til vedtak

Representantskapet anbefaler deltakerkommunene i Konsek til å vedta den nye selskapsavtalen, som gjelder fra 1. januar 2025.

Saksopplysninger

Tynset kommune ønsker å bli deltaker i Konsek fra 1. januar 2025 (se vedlegg). Kommunen har ikke hatt eget sekretariat for kontrollutvalget, men har hatt tjenesten på anbud. Kontrollutvalg Fjell IKS leverte tjenesten fram til selskapet ble en del av Konsek i januar 2023, da overtok Konsek forpliktelsene i avtalen. Avtalen løper fram til 31. desember 2024. Dersom kommunestyrene i dagens eierkommuner åpner for at Tynset kommune kan komme inn som eier, vil det ha konsekvenser for selskapsavtalen for Konsek og for økonomien i selskapet.

Ny selskapsavtale fra 1. januar 2025

Hvis Tynset kommune kommer inn som eier, medfører det at deltakerne må inngå ny selskapsavtale. Saken må fremmes for kommunestyret i alle eierkommunene før årsskiftet 24/25. Forslag til ny avtale er vedlagt saken. Den er endret på disse punktene, som også er markert i teksten.

- **§ 1 Deltakere.** Tynset kommune er oppført som deltaker i selskapet.
- **§ 4 Eierandeler og innskuddsplikt.** I Konsek står eierandelene i forhold til eierne innbyggertallet, andelene fordeles i intervaller på 5000. Kommuner med inntil 5000 innbyggere har én eierandel, kommuner med mellom 5000 og 10 000 innbyggere har to eierandeler osv. Tynset kommune hadde 5 692 innbyggere 1. januar i år, det innebærer at de skal ha to eierandeler. Antall eierandeler i Konsek utvides dermed fra 124 til 126.

- **§ 6 Representantskapet.** Lov om interkommunale selskap ble oppdatert 1. januar i år. Ifølge loven skal hvert medlem av representantskapet skal ha minst to varamedlemmer, ikke ett som det står i den gjeldende avtalen.

Økonomiske forhold

Konsek er forpliktet til å levere tjenesten til Tynset kommune til prisen som er avtalt mellom kommunen og Kontrollutvalg Fjell. Den er lavere enn honoraret som eierkommunene i Konsek betaler. Avtalen legger begrensninger på hvor mye vi kan øke prisen i avtaleperioden. Dersom Tynset kommune kommer inn som eier, så vil vi få en årlig økning i inntekten på kr 70.000.

Det er verdt å nevne at Konsek ikke inngår nye avtaler om salg av tjenester, der prisen er lavere enn eierkommunenes.

Videre behandling

Etter behandlingen i styret og representantskapet i Konsek, sender vi selskapsavtalen til kommunestyrene for endelig vedtak. For at selskapsavtalen skal gjelde fra 1. januar 2025, må alle kommunestyrene vedta selskapsavtalen. Tynsets kommunestyre må i tillegg vedta å betale innskudd til Konsek og oppnevne ett fast medlem og minst to varamedlemmer til representantskapet.

Vurdering

For Konsek er det positivt at Tynset kommune kommer inn på eiersiden. Det sikrer finansieringen og oppdragsmengden i et langsiktig perspektiv, og bidrar til en bedre og mer stabil økonomi. Konsek vil med dette få 47 eierkommuner. Det er vanskelig å se at Tynset kommunes inntreden skal ha annet enn positive effekter for selskapet. I forslaget til vedtak har vi lagt til grunn at styret, representantskapet og eierkommunene er av samme oppfatning.

Innspill til kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

10/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/49 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Vedlegg

Trafikklysmodellen

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak.

Eksempel på tema som kan tas opp:

- Deltagelse på kurs/konferanse
- Endring av møtedato eller lignende
- Forhold i fylkeskommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra fylkesdirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte.

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.

Trafikklysmodellen

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen»	Ja	Delvis	Nei
Kryss på røde felt peker i retning av å ikke følge opp saken, mens kryss på grønne felt taler for å følge opp saken.			
Vedrører saken misnøye med et politisk fattet vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?	Ja	Delvis	Nei
Viser saken til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?	Ja	Delvis	Nei
Dreier saken seg i hovedsak om en isolert hendelse?	Ja	Delvis	Nei
Er saken under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?	Ja	Delvis	Nei
Er det annen naturlig behandlingsvei for saken (ref. organene nevnt over)?	Ja	Delvis	Nei
Kan saken, og sakens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?	Ja	Delvis	Nei
Berører saken et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?	Ja	Delvis	Nei
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?	Ja	Delvis	Nei
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?	Ja	Delvis	Nei
Bør saken prioriteres foran andre planlagte oppgaver?	Ja	Delvis	Nei

Kilder:

- *Henvendelser til besvær – eller begjær?* Artikkel i Kommunerevisoren nr. 4/21 av Bjørkelo, Løvlie og Fiksdal i Deloitte
- *Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget*, veileder fra Forum for kontroll og tilsyn, 2022

Godkjenning av dagens møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Trøndelag fylkeskommune

Møtedato

18.02.2025

Saknr

11/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/49 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 18.02.2025, godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen går gjennom i møtet slik at protokollen er i samsvar med kontrollutvalgets oppfatning.

Utvalget oppfordres deretter til å godkjenne møteprotokollen.